Ազգ

Azg armenian daily

5 ՄԱՐՏ 1996 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ # 41 (1047)

Բոսնիայի սերբերը բոյկոտում են հանդիպումը

ԲԵԼԳՐԱԴ, 4 ՄԱՐՏ, WSJ: Բոսնիայի սերբերը բոյկոտեցին ՆԱՏՕ-ի խաղաղարար ուժերի հրամանատարության հետ ծրագրված հանդիպումն այն բանից հետո, երբ նրանց զինվորական ղեկավարներից մեկի դեմ ամբաստանագիր հրապարակվեց Հաագայի դատարանի կողմից: Գեներալ Ջորջ Ջուլիչն ուրբաթ օրն ամբաստանվեց պատերազմական ոճիրների, մասնավորապես Սարաեւոյում խաղաղացիական օբյեկտների ռմբակոծման համար:

Ֆոլկլենդյան կղզիներ. Դաժնյալ սրվեցին բրիտանա-արգենտինյան հարաբերությունները

4 ՄԱՐՏ, BBC: Ատլանտյան օվկիանոսի հարավային մասում գտնվող բրիտանական ռազմածովային նավատորմի նավերը պատրաստվում են ուժեղացնել Հարավային Գեորգիա կղզու պարեկությունը: Դա այդ շրջանում ձկնորսական կանոնների հարցի հետ կապված բրիտանա-արգենտինյան հարաբերությունների սրմամբ է բացատրվում: Ֆոլկլենդյան կղզիներում բրիտանական ուժերի հրամանատարը, որը Հարավային Գեորգիայի հետ կապված ռազմական գործողությունները է ղեկավարում, հայտարարել է, որ այդ նավը ռազմական կուրսի զգալի փոփոխությամբ է պայմանավորված:

ՓԱՐԻԶ

Ֆրանսիայի Պատվո լեգեոնի ասպետի շքանշան դոկտ. Էդի Աղամյանին եւ Արփիկ Միսակյանին

Փարիզի մեր թղթակից Ռաֆֆի Յերմոն Կրաֆտը տեղեկացնում է, որ դեռեւս հունվարի 7-ին Ֆրանսիայի պաշտոնաթերթում՝ «Journal officiel», հրապարակվել էր լուրն այն մասին, որ կառավարությունը որոշել է Ֆրանսիայի Պատվո լեգեոնի ասպետի կարգի շքանշանը շնորհել ֆրանսահայ մեր երկու ազգակիցների՝ Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության Կենտրոնական վարչության եւ Ռամկավար ազատական կուսակցության Կենտրոնական վարչության անդամ դոկտոր Էդի Աղամյանին եւ Փարիզում լույս տեսնող «Յառաջ» օրաթերթի տնօրեն, հայտնի հրապարակագիր տիկին Արփիկ Միսակյանին:

Մեր թղթակիցը տեղեկացնում է նաեւ, որ դոկտ. Էդի Աղամյանին շքանշանի հանձնման արարողությունը տեղի է ունեցել փետրվարի 26-ին, երեքշաբթի օրը, Ֆրանսիայի ներքին գործերի նախարարության շենքում, նախարար Միշել Դեբրեի կողմից, որն այդ առթիվ արտասանել է մի ընդարձակ ճառ, չմոռանալով բարձր գնահատել նաեւ տիկին Սոնիա Աղամյանի հասարակական գործունեությունը: Ինչ վերաբերում է տիկին Ա. Միսակյանին, մեր թղթակիցը ոչինչ չի ասել, թե ե՞րբ է տեղի ունենալու վերջինիս շքանշանի հանձնումը:

Համենայնդեպս, ջերմորեն շնորհավորում ենք մեր երկու հայրենակիցներին Ֆրանսիայի պետության բարձր գնահատանքին արժանանալու առթիվ:

Քննարկվեց հայ-իրանական հանձնաժողովի նախագահի թեկնածուի հարցը

Մարտի 4-ին վարչապետ Հրանտ Բագրատյանն ընդունեց Հայաստանի Հանրապետությունում Իրանի Իսլամական Հանրապետության արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Համիդ Ռեզա Նիքքար Էսֆահանիին:

Հանդիպման ընթացքում կողմերն անդրադարձան հայ-իրանական հանձնաժողովի գործունեությանը, կարեւորեցին նրա աշխատանքի արդյունավետությունը երկու երկրների տնտեսական հարաբերությունների հետագա ծավալման գործում:

Միաժամանակ քննարկվեց այդ հանձնաժողովի նախագահի թափուր պաշտոնի հնարավոր թեկնածուի հարցը:

Ինչպես տեղեկացրին Հայաստանի Հանրապետության կառավարության մամուլի ծառայությունից, վարչապետ Հրանտ Բագրատյանն ընդգծեց, որ հարցի կարեւորությունն ըստ պատշաճի է դիտվում նաեւ Հայաստանի կողմից, եւ որ հայ-իրանական հանձնաժողովի աշխատանքները կլինեն իր սեւեռուն ուշադրության կենտրոնում:

Զրույցի ժամանակ կողմերն անդրադարձան նաեւ փոխադարձ հետաքրքրություն ներկայացնող մի շարք հարցերի:

Ալի Աքբար Վելայաթին այսօր կայցելի Երեւան

Այսօր Երեւան կժամանի Իրանի Իսլամական Հանրապետության արտգործնախարար Ալի Աքբար Վելայաթին, որը ՀՀ նախագահին կհանձնի Իրանի նախագահի ուղերձը, որով նրան կհրավիրի մասնակցելու Իրան-Թուրքմենստան երկաթուղու բացման արարողությանը:

Կքննարկվեն նաեւ երկուստեք հետաքրքրություն ներկայացնող տարածաշրջանային մի շարք հարցեր: ■

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

Անվճար եւ վճարովի բուժօգնությունը կսահմանազատվի՞

ԱԺ-ի մարտի 4-ի նիստում 140 «կողմով» ընդունվեց բնակչության բժշկական օգնության եւ սպասարկման մասին օրենքը: Օրենսդրական նախաձեռնությունը պատկանում է ՀՀ կառավարությանը, մասնավորապես առողջապահության նախարարությանը: Օրինագծի համար գլխադասային է ԱԺ սոցիալական, առողջապահության եւ բնության պահպանության հարցերի մշտական հանձնաժողովը: Երկրորդ (վերջին) ընթերցման ժամանակ առողջապահության նախարար Արա Բաբլոյանը ներկայացրեց պատգամավորների կողմից առաջարկված փոփոխություններն ու լրացումները: Առաջարկված եւ ընդունված փոփոխություններից առավել կարեւորը 2-ն են.

1). 10-րդ հոդվածում ավելացվում է, որ «յուրաքանչյուր երեխա իրավունք ունի անվճար բժշկական օգնության եւ սպասարկման առողջապահական պետական նպատակային ծրագրերի շրջանակներում.

2). Առողջապահական պետական նպատակային ծրագրեր ասելով նախկին ծրագրեր, որոնք ուղղված են բնակչության առողջության պահպանմանը եւ որոնց ֆինանսավորումը արտահայտված է Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեում: Առողջապահական պետական նպատակային ծրագրերը կառավարության կողմից հաստատվելուց հետո հրապարակվում են լրատվական միջոցներով: Հաշվի առնելով այս օրենքի կարեւորությունը մեր բնակչության շրջանում ծնած բերած արձագանքը, խնդրեցինք նախարար Արա Բաբլոյանին ներկայացնել օրենքի առանձնահատկությունները: «Ազգի» առաջիկա համարներից մեկում կներկայացնենք այդ հարցազրույցը: Ն. Մ.

ԵՐԵՎԱՆ

«Հայաստան» հիմնադրամը չորս տարեկան է

Հոգաբարձուների խորհրդի նախագահն ու փոխնախագահն այցելեցին Հիմնադրամի գործադիր վարչություն

Չորս տարի առաջ մարտի 3-ին Հայաստանի Հանրապետության նախագահի հրամանագրով ստեղծվեց «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամը: Հիմնադրամի գործադիր վարչության գրասենյակում չորրորդ տարելիցը նշեցին հյուրընկալելով Հայաստանի Հանրապետության նախագահ, Հիմնադրամի հոգաբարձուների խորհրդի նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանին եւ Սահմանադրական դատարանի նախագահ, Հիմնադրամի հոգաբարձուների խորհրդի փոխնախագահ Գագիկ Հարությունյանին:

Հոգաբարձուների խորհրդի նախագահն ու փոխնախագահը հանդիպում ունեցան գործադիր վարչության աշխատակազմի հետ, շնորհավորեցին Հիմնադրամի ստեղծման տարելիցի առթիվ, խոսեցին մեր ժողովրդի ու պետության համար հարցերի մասին: Նախագահը մասնավորապես նշեց, որ պետության անդադրում զարգացման համար անհրաժեշտ է ու կլինեն Հիմնադրամին մասնակցողների թիվը եւ որ անկարելի կլինէր պատկերացնել նման համահայկական կառույց առանց պետականության գոյության:

Հոգաբարձուների խորհրդի նախագահն ու փոխնախագահն անցան գործադիր վարչության բաժիններով, զրուցեցին աշխատակիցների հետ, ծանոթացան իրականացվող ծրագրերին եւ կատարվող աշխատանքներին:

«ՀԱՅԱՍՏԱՆ» ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Վիկտոր Համբարձումյանի բողոքի վերաբերյալ Ակադեմիան հաղորդագրություն չի տվել

ԵՐԵՎԱՆ, 1 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հանրապետության որոշ թերթեր հաղորդումներ են հրապարակել այն մասին, թե իբր Հայաստանի գիտությունների ազգային ակադեմիայի նախագահությունից հաղորդել են, որ ակադեմիայի նախկին երկարամյա, ներկայիս պատվավոր պրեզիդենտ, աշխարհի բազմաթիվ ակադեմիաների ակադեմիկոս Վիկտոր Համբարձումյանը բողոքի նամակ է հղել ՀՀ նախագահին եւ ԳԱԱ պրեզիդենտին, որով հայտնել է ակադեմիայի պատվավոր նախագահի եւ ակադեմիկոսի իր կոչումներից հրաժարվելու հնարավոր որոշման մասին: Պաշտոնը անհամաձայնությունն ակադեմիայի ընդհանուր ժողովի ընդունած այն որոշման հետ, որի համաձայն թղթակից-անդամներին մինչեւ 75 տարեկանն ակադեմիկոսի կարգավիճակ:

Որքանո՞վ է այս տեղեկատվությունը համապատասխանում իրականությանը. Արմենպրեսի թղթակցի այս հարցին ՀՀ ԳԱԱ պրեզիդենտ Ֆադեյ Սարգսյանը պատասխանեց, որ ակադեմիայի նախագահության կողմից այդպիսի հաղորդագրություն մամուլին չի տրվել:

ԵԿԵՂԵՑԻ

Տեր-Պետրոսյանն ընդունեց Հոգեւոր խորհրդի անդամներին

ԵՐԵՎԱՆ, 4 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ՀՀ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ՄԱՄՈՒԼԻ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ: Մարտի 4-ին ՀՀ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանն ընդունեց Գերագույն հոգեւոր խորհրդի անդամներին՝ Ամենայն Հայոց կաթողիկոս Նորին Սուրբ Օծություն Տ. Տ. Գարեգին Առաջինի գլխավորությամբ: Վեհափառ Հայրապետը ՀՀ նախագահին տեղեկացրեց Գերագույն հոգեւոր խորհրդի նիստի ընթացքին, որը քննարկել է Հայ Առաքելական եկեղեցու առջեւ ծառացած բոլոր էական խնդիրները, այն է՝ եկեղեցական նոր կանոնադրության եւ սահմանադրության մշակմանը, թեմական կառույցներին, Հայաստանում քրիստոնեությունը պետական կրոն հռչակելու 1700-ամյակի տոնակատարություններին, ինչպես նաեւ եկեղեցու կողմից «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամին օժանդակելու հարցերը:

ՀՀ նախագահը անդրադարձավ եկեղեցու կարեւորագույն խնդիրներին, նշելով, որ հայ եկեղեցու գործունեության համար բացվել են նոր հորիզոններ, եւ այն հնարավորություն է ստացել զերծ լոււ ազատ աթեիզմի սուրկությունից եւ կոմունիստական բռնատիրությունից եւ կատարելու իր հիմնական առաքելությունը սեփական պետականության պայմաններում: Երկրորդ հորիզոնը, որ բացվել է հայ եկեղեցու առջեւ, նշեց նախագահը, դա եկեղեցու միասնականության վերականգնման հեռանկարն է, որը միանգամայն իրականանալի խնդիր է, երբ հաղթահարվեն ավանդական հակակնությունները: Կարեւորն այն է, որ արդեն կա այդ գործընթացի եւ, մասնավորապես, Մայր Աթոռ սբ. Էջմիածնի գերակայության վերականգնման անհրաժեշտության գիտակցությունը: Այնուհետեւ ՀՀ նախագահը անդրադարձավ «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի գործունեությանը, որի արդյունավետության բարձրացման հարցում մեծ է հայ եկեղեցու դերը: Ինչպես նշեց նախագահը, հիմնադրամի նշանակությունը ներկայում ու հատկապես ապագայում պայմանավորված է նրանով, որ այն կարող է դառնալ Հայաստան-սփյուռք հարաբերությունների կարգավորման ամենաօպտիմալ կառույցը եւ, ըստ էության, համահայկական կոնգրեսի մոդել: Իր կառուցվածքով ամենաներկայացուցչականը լինելով գոյություն ունեցող բոլոր համազգային կառույցներից, գործադիր մարմնում ընդգրկելով Հայաստանի եւ սփյուռքի ամենաազդեցիկ կազմակերպությունները եւ նշանավոր անձանց, հենց «Հայաստան» հիմնադրամն է կատարելու համահայկական ներազգային կազմակերպման առաքելությունը:

ԱՇԽԱՐՀ

Ավստրալիա. Ազատականների կառավարություն

ԿԱՆԲԵՐԱ, 4 ՄԱՐՏ, WSJ: 13 տարի անց ավստրալացիք կրկին նախընտրություն տվեցին ազատական պահպանողականների կուսակցությանը, եւ Ջոն Հաուըրդի գլխավորած կոալիցիոն ուժերն ստացան ձայների ճնշող մեծամասնություն շաբաթ օրը կայացած խորհրդարանական ընտրություններում: Ազատականները պարտության մատնեցին վարչապետ Պոլ Քիթինգին, որը ղեկավարում էր բարեփոխումների կողմնակից լեյբորիստական կուսակցությունը:

Բոբ Դոուլը ջախջախիչ հաղթանակ տարավ Հարավային Կարոլինայում

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 4 ՄԱՐՏ, WSJ: Մ. Նահանգների Սենատի մեծամասնական ղեկավար Բոբ Դոուլը մյուս նահանգներում սատացած երկշաբաթյա անվստահ արդյունքներից հետո շաբաթ օրը Հարավային Կարոլինայում իրեն դրսեւորեց որպես Հանրապետական կուսակցության գլխավոր թեկնածու նախագահական առաջիկա ընտրարշավում: Նախնական ընտրություններում նա հավաքեց ձայների 45 տոկոսը, մինչ նրա անմիջական մրցակից Բյուքանանը՝ 29 տոկոս: Ֆորբսն ու Ալեքսանդրը համապատասխանաբար հավաքեցին 13 եւ 11 տոկոս: Բոբ Դոուլը Հարավային Կարոլինայի հաղթությունը կիրակի օրը կրկնեց Պուերտո Ռիկոյում, որտեղ նրա հաղթանակը ջախջախիչ էր: «Գալլուպ» կազմակերպության անցկացրած վերջին հարցախույզը ցույց տվեց, որ փոքր բիզնեսի ներկայացուցիչները մեծամասամբ պաշտպանում են Դոուլին:

Պարենի ու վառելիքի մատակարարում Աբխազիա Թուրքիայից

4 ՄԱՐՏ, «ԱՇԽԱՐՀԱՅՈՒՆ»: Չնայած Աբխազիայի դեմ կիրառվող շրջափակմանը՝ պարենի ու վառելիքի մատակարարումն այնտեղ շարունակվում է: Այդ մասին Վրաստանի նախագահ Շեւարդնաձեի մամլո քարտուղարն է հայտնել: Ըստ մամուլի քարտուղարի, պարենի մատակարարումը ծովային ճանապարհով Թուրքիայից է կատարվում: Նրա տվյալներով Սեւաստոպոլի նավահանգստից մոտ 120 տոննա բենզին է Աբխազիա հասցվել: Շրջափակման մասին որոշումը վերջերս Մոսկվայում կայացած ԱՊՀ երկրների ղեկավարների հանդիպման ժամանակն է ընդունվել:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՏԵՂԱԿԱՆ

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Կհաստատվեն առեւտրական կապեր Չեխիայի հետ

Ինչպես մեզ հայտնեցին ՀՀ առեւտրի, սպասարկումների, զբոսաշրջության նախարարությունից, անցած շաբաթ նախարար Վահան Մելիքյանը հանդիպում է ունեցել Չեխիայի արտաքին գործերի նախարարի առաջին տեղակալ Ալեքսանդր Վոնդրայի հետ: Քննարկվել են Չեխիայի եւ Հայաստանի միջեւ առեւտրատնտեսական կապերի ակտիվացման հարցեր: Պրն Մելիքյանը հայտնել է հայկական կողմի պատրաստակամությունը՝ Հայաստան ներմուծել Չեխիայում արտադրվող լայն սպառման ապրանքներ, մասնավորապես շախմատի 32-րդ համաշխարհային օլիմպիադայի անցկացման ժամանակահատվածում: Պրն Վոնդրան ծանոթացել է Հայաստանում գործող առեւտրական, մաքսային եւ վիզային ռեժիմներին, որոնք լայն հնարավորություններ են ստեղծում գործարար կապերի հաստատման համար: Իր հերթին հյուրը հավաստիացրել է Չեխիայի կառավարության՝ Հայաստանի հետ քաղաքական եւ տնտեսական կապերի զարգացման շահագրգռվածությունը:

Ա. Գ.

Իսկ ինչո՞վ կբուժենք ծաղկեղը

Ի պատասխան «Հազար դոլլար առողջության համար. բանկ չէ՞» ռուսալեզու թերթերից մեկի հրապարակման «Հայաստանի Հանրապետություն» թերթի մարտի 1-ի համարում տպագրված «...Կմնան առողջունակներ, անվտանգ ու որակյալ դեղամիջոցները» նյութում ՀՀ առողջապահության նախարար Արա Բաբլոյանը մեկնաբանում էր դեղերի գրանցման անհրաժեշտությունը: Իր յուրաքանչյուր դեղածեի գրանցման համար 1000 դոլլար վճարելով ֆիրման պարտավորված է զգում իր արտադրանքի որակի համար:

Շուկայում զանգվածային պահանջարկ վայելող դեղամիջոցներից զատ հազվադեպ, բայց անհրաժեշտ դեղածեեր Հայաստան ներմուծելու շահագրգռության բացակայության դեմ ի՞նչ կձեռնարկի ՀՀ առողջապահության նախարարությունը: Այդ հարցով դիմեցինք փոխնախարար Գագիկ Շմավոնյանին: Նա պատասխանեց, որ տնտեսավարման գլխավոր օրենքներից մեկը շուկայի պահանջարկն ուսումնասիրելն է: Թե մասնավոր, թե պետական կառույցները չեն կարող գոյատեւել, երբ միշտ յուրացանեն շուկային: Վերջին երկու տարիների ընթացքում արտոնագիր են ստացել շուրջ 300 մասնավոր դեղատներ, իսկ 100-120-ն էլ փակվել են, քանի որ մրցունակություն չեն դրսեւորել: Մի տեղից մատչելի արժեքով գնելու եւ այլ տեղում թանկ վաճառելու հենքի վրա շուկա ստեղծել հնարավոր չէ: Ի դեպ, դեղատնային վարչության կառուցվածքում գործում է պահանջարկի ուսումնասիրման կենտրոն, իսկ դեղտեսչության կազմում՝ դեղերի քաղաքականության կոորդինացման բաժին: Դրանք հարկ եղած ժամանակ անհրաժեշտ միջամտություն են ցուցաբերում:

Ինչ վերաբերում է առողջապահության նախարարությանը, ապա պրն. Շմավոնյանը վստահեցրեց, որ երբ ֆիրմաները մի շարք դեղամիջոցների գրանցման հարցում ձեռնպահ մնան եւ նրանց տեղը շուկայում թափուր լինի, պետությունն, անշուշտ, որեւէ կերպ կհոգա այդ մասին:

ԱՆՈՒՇ ԳԱԼՍՏՅԱՆ

ՏՐԱՆՍՊՈՐՏ

Տրանսպորտային ձեռնարկությունների սեփականաշնորհումը՝ մինչեւ հունիս

Մոտավորապես մեկ ամիս առաջ «Ազգը» տեղեկացրել էր, որ Երեւանի տրանսպորտային ձեռնարկությունները դժգոհ են սեփականաշնորհման ուշացումից եւ դիմել են կառավարությանն ու նախարարությանն այն արագացնելու համար: Երեկ տրանսպորտի եւ հաղորդակցության նախարարության ուղեւորների փոխադրման վարչության պետ Ժիրայր Մարգսյանը հայտնեց, որ կառավարությունը հանձնարարել է ապապետականացման եւ սեփականաշնորհման հանձնաժողովին այդ ձեռնարկությունների սեփականաշնորհումը իրականացնել մինչեւ հունիս: Նախարարության կոլեգիան, որ վերջերս քննարկեց տրանսպորտային ձեռնարկությունների 1995 թ. ֆինանսատնտեսական գործունեությունը, նույնպես անդրադարձավ սեփականաշնորհման հարցին եւ որոշում ընդունեց մինչեւ հունիս այդ գործընթացը ավարտելու նպատակահարմարության մասին:

Յ. Մ.

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

ՀԴԿ-ն պահանջում է վարչապետի հրաժարականը

Հայաստանի Դեմոկրատական կուսակցության նախագահությունն անդրադառնալով 1996 թ. փետրվարի 23-ին հանրապետության վարչապետ Հրանտ Բագրատյանի մամուլի ասուլիսին, արել է մի հայտարարություն, ուր մասնավորապես ասված է.

«1. Հայաստանի Հանրապետության տնտեսության կայունացման եւ այլ դրական միտումների» մասին ՀՀ վարչապետի հայտարարությունները իրականությունների դեսական մակարդակով իրականացվող գիտակցված աղավաղվածություն են եւ հետապնդում են հասարակությանը մոլորեցնելու, նրա ուշադրությունը օրավուր անտանելի դարձող կենսապայմաններից շեղելու դատարկաբանական ու վտանգավոր նպատակ:

2. Կառավարության կողմից իրականացվող տնտեսական քաղաքականությունը, հատկապես արտասովոր մեթոդներով անցկացվող սեփականաշնորհումը, սպառնում են վերջնականապես քայքայել երկրի ողջ տնտեսական կյանքը, որովհետեւ իրականում դա սերունդների ջանքերով ստեղծված նյութական արժեքների գիշատիչ վերաբաշխում է ու հափշտակություն: Այդ քաղաքականության արդյունքն է հասարակության սպառնալի չափեր ընդունած սոցիալական բեւեռացումը, որը Հայաստանի օրավուր ծավալվող հայաթափման պատճառներից մեկն է:

3. Ժողովրդի սոցիալական վիճակը ծուռ հայելու մեջ ներկայացնելու, իրողությունը նենգափոխելու վարչապետի ջանքերը քաղաքական ցինիզմ է, երկրի քաղաքացիների իրական վիճակի կատարյալ անտեղյակության կամ նրանց նկատմամբ արհամարհանքի դրսեւորման վկայություն, ինչն էլ ավելի է բորբոքվում լրագրողների հարցերին տված նրա պատասխաններում:

4. ՀԴԿ-ն գտնելով, որ Հ. Բագրատյանի տնտեսական քաղաքականությունն ավելի ու ավելի է խախտում ժողովրդի կենսական շահերին եւ սպառնում ազգային անվտանգությանը, պահանջում է ՀՀ նախագահից պաշտոնանկ անել նրան»:

ԵՐԵՎԱՆ

Երկժամյա էներգամատակարարումը շարունակվում է

ՀՀ էներգետիկայի նախարարության մամլո ծառայությունից տեղեկացանք, որ Երեւանի բնակչության երկժամյա էներգամատակարարման գրաֆիկը կշարունակվի մարտ ամսին: Խոսքը ոչ թե նախահամայնքի արդեն ավարտված անվճար էլեկտրաէներգիայի ծրագրի մասին է, այլ այն հոսանքի, որի համար պետք է վճարել, եւ որքան շուտ, այնքան լավ: Երեկոյան ժամերին սովորական դարձած գրաֆիկով տրվող երկժամյա հոսանքը էներգամատակարարման նվազագույն, այսպես ասած, «պարտադիր» մասն է, որից դուրս, ինչպես հայտնել ենք մեր նախորդ հրապարակումներում, վճարումների բարձր տոկոս ապահովող բազմաբնակարան շենքերը (շենքերը) կստանան հավելյալ, ընդհուպ մինչեւ 24 ժամ տեւողությամբ, բայց, հիշեցնում ենք, անպայման վճարովի էլեկտրաէներգիա: Ընթացքի մեջ են էներգամատակարարման կոոպերատիվների ձեւավորման աշխատանքները մայրաքաղաքի այն թաղամասերում, որտեղ դրանք դեռ չեն կազմավորվել:

Լ. Պ.

«ԴՐՈ» ԴԱՏ

«Քաղաքական առումով «Դրոն» երեխայական խաղ է», ասում է Հրանտ Մարգարյանը

Նախագահողի եւ պետական մեղադրողի հարցումները, որոնք երեկ ներկայացրին Հրանտ Մարգարյանին, վերջինիս վերագրվող մեղադրանքների վերաբերյալ հավելյալ բացատրություններ լսելու նպատակ ունեին: Նրանց հետաքրքրությունը շատ բնական էր, քանի որ եւ զարմանալի, երբ տեղ-տեղ, օրինակ, զենքերին ու պատրաստման պայքարին վերաբերող հարցերում խախտված էր ապացուցման գաղտնիքները պահպանելու սահմանը: Հաջորդ ծայրահեղությունը՝ ՀՅԴ կառավարությանն ու ծրագրին անչափ ծանրանալն էր, որոնք պատասխանատվության էին վերածվում: Երկին անդրադարձան ՀՅԴ ԿԿ-ից առգրավված թղթի փոքր կտորների վրա զենքերի մասին գրառումներին: Հ. Մարգարյանը չհրաժարվեց, բացատրեց, որ իր ձեռագիրն ավելի է դրանցում: Նախաքննության ժամանակ ինքը հայտնել է այդ մասին եւ խոստովանել տվել փորձաքննության չճանաչելը: Սակայն չի կարող անտեսել ցնցումով գրված զենքի համարներից մեկի փաստը (պատասխաններից մեկը կարճում այդ համապատասխանը), ասելով, թե լավ չի հիշում, բայց կարծում է, որ նախաքննության ժամանակ ցնցումը չի եղել, հակառակ դեպքում ճնշումները նույնպես հարցեր կտային դրա վերաբերյալ: Բացի այդ, նշված զենքերի համարներն իրեն ոչինչ չեն ասում, եւ ընդհանրապես, իրենք Ա. Մնջոյանին զենք տալու պատճառ չեն ունեցել:

«Մեզ մոտ սովորություն չի եղել, որ զենքը մնա անձի մոտ, պատասխանները զենքով ճանապարհվել են, առանց զենքի վերադարձել», հայտնեց նա: Բացի այդ, զանազան առիթներով կուսակցական պատասխանատուները մեկնել են վտանգված շրջաններ, որոնց ուղեկցել են «ընկերներ» եւ հաճախ վերջիններիս փոխարեն զինել է կուսակցական պատասխանատուի անձը, որի անվտանգությունն ապահովելու համար զենք է տրամադրվել:

Պետական մեղադրողի այն հարցին, երբ ՀՅԴ կանոնադրությունում ու ծրագրում փոփոխություն կատարելու իրավունքը բարձրագույն մարմնին՝ Ընդհանուր ժողովին է միայն պատկանում, ապա Արմեն Արծրունին ու Գեղամ Մանուկյանն ինչպես են իրենց թույլ «Դրո» կառավարություն կազմել, Մարգարյանը հայտնեց, որ Գ. Մանուկյանն այդ հարցում հավելյալ պատասխանատվություն է իր վրա վերցնում: ՀՅԴ կանոնադրությամբ յուրաքանչյուր շարքային ազատ արտահայտվելու, առաջարկներ անելու իրավունք ունի: Նման ծրագիր կարող էին առաջարկել, սակայն դա օրինական կլիներ, եթե անցներ համապատասխան փուլերով: Տվյալ դեպքում այն կուսակցական խողովակով չի անցել եւ բնական է, որ ընդհանուր ժողովում ուշադրության չարժանանար: Իսկ ինչ վերաբերում է իր կողմից գաղտնի հետախուզական կառույց ստեղծելուն՝ Մարգարյանը պատասխանեց, թե «Մոսադ» ստեղծելու իրավունքն իրեն չէր վերապահված, այդ մասին հայտնել է նաեւ Արծրունու հետ առերեսման ժամանակ: «Դրանում լրջություն չկա, քաղաքական առումով «Դրոն» երեխայական խաղ է, որը միայն Դավիթ Շահնազարյանը կարող էր ուրվականային կոչել»:

Հ. Մարգարյանն ընդհանրապես բողոքեց գործի նյութերում անհարկի օգտագործվող զինվորական բառամթերքի դեմ՝ հանձնարարել, տրամադրել, զինվել եւ այլն, ասելով, որ ռազմական պաշտոն նույնիսկ այդքան շատ չեն այդ տերմինների նկատմամբ, որքան «Դրո» գործի նյութերում են: Իսկ ինչ վերաբերում է նրան, թե «Դրո» խմբում համախմբվածներն ինչու գեթ մեկ անգամ նրան կամ կուսակցական որեւէ այլ պատասխանատուի չեն զգուշացրել այդ մասին, վերջինս հայտնեց, թե որ ամիս շարունակ դատարան գնալ-գալիս իրենց մեջ անհեթեթ խոսք ու զրույց ասացվում է, բայց հենց խոսքը «Դրոյին» է հասնում, նրանք լռում են: Իսկ ինչ վերաբերում է գործում առկա հարցաթերթիկներին, նա պատասխանեց, թե ՀՅԴ-ի շրջաններում Արցախ մեկնողները նման հարցաթերթիկներ չեն լրացրել: Մարգարյանը վրդովված մատնացույց արեց թերթիկներում առկա հետեւյալ կետը՝ մարդ սպանե՞լ ես, թե ոչ: «Այդ հարցը տվողն արդեն դաշնակցական չէ», ասաց նա:

Ռ. Սահակյանը զենքերին վերաբերող երկու փաստաթուղթ ներկայացրեց դատական կոլեգիային, որոնք առաջացրել էին ՆԳՆ-ի կողմից շարքային դաշնակցականներից առգրավված երկու զենքերի: Մեկ այլ փաստաթուղթ՝ ներկայացված ՀՅԴ «Նիկոլ Դուման» կոմիտեությունից, վկայում էր իր շարքերից արտաքսված ոմն Գագիկ Սահակյանի մասին, որը ոչ մի կապ չունի առգրավված Գագիկ Սահակյանի հետ, հայտարարեց նա:

ՍԱՆԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

ՄԱՄՈՒԼ

«Բրավո»՝ «Լրագիր»

Երբ «Լրագրի» կասեցումը չվերանայվի, ապա այն լույս կտեսնի իբրեւ «Բրավոյի» հավելված

Մարտի 1-ին Երեւանի Սպանդարյանի շրջանային դատարանում լսվեց «Լրագիր» օրաթերթի կասեցման գործը, որը հարուցվել էր արդարադատության նախարարության հայցադիմումի հիման վրա:

Հայցադիմումում հիմնականում նշվում են «Լրագրի» փետրվարի 7-ի «Մեծ Հայաստանը փոքր սահմաններում, ինչպես ազգային ծրագիր մինչեւ 2000 թիվը» եւ փետրվարի 22-ի «Դեմով՝ ճշմարտությանը» Արդո Կիվիրյանի ստորագրությամբ հոդվածները: Առաջին հոդվածի մասին նշվում է, որ դրանում կան բազմաթիվ դրվագներ, արտահայտություններ, կոչեր, որոնք ազգային թշնամանք են սերմանում հարեւան պետությունների եւ ժողովուրդների, մասնավորապես Վրաստանի եւ վրաց ժողովրդի նկատմամբ, եւ հրահրում են պատերազմ ու բռնություն:

Եւ երբ առաջին հոդվածում այդ կոչերն ու գնահատականները վերաբերում էին ոչ միայն Վրաստանին, այլեւ Թուրքիային եւ Ադրբեջանին, ապա երկրորդ հոդվածում՝ միայն վրացիներին. «Վրացի ազգ, որպես այդպիսի ամբողջություն գոյություն չունի»: Այս եզրակացությունն էլ պատճառ է դարձել, որպեսզի արդարադատության նախարարությունը առաջին հոդվածին հաջորդած նախազգուշացումից հետո դիմի դատարան եւ ըստ ՀՀ մամուլի եւ զանգվածային լրատվության այլ միջոցների մասին օրենքի 6-րդ եւ 11-րդ հոդվածների պահանջի թերթի կասեցումը: Ըստ որում 6-րդ՝ «Խոսքի ազատության չարաշահման անթույլատրելիությունը» հոդվածով հրապարակման ենթակա չէ պատերազմ, բռնություն, ազգային ու կրոնական թշնամանք հրահրող լրատվությունը:

Բնականաբար, 11-րդ հոդվածը նշում է, որ մամուլի եւ լրատվության այլ միջոցների գործունեությունը կասեցվում է հիմնադրի ցանկությամբ կամ դատարանի որոշմամբ երեք ամիս ժամկետով նույն օրենքի 6-րդ հոդվածի պահանջները խախտելու դեպքում: Ժողդատարանը հայցադիմումը բավարարել է եւ «Լրագրի» գործունեությունը կասեցրել 3 ամսով: Այժմ «Լրագիր» օրաթերթը իրավունք ունի 10-օրյա ժամկետում բողոքարկել Գերագույն դատարան: «Լրագրի» գլխավոր խմբագիր Երվանդ Ծանգուլյանի ասելով, իրենք կխնդրեն, որպեսզի Գերագույն դատարանը թեթեւացնի թերթի նկատմամբ սահմանված պատժամիջոցը, բայց եթե այն չընդունվի, ապա «Լրագիրը» կտպագրվի իբրեւ «Բրավոյի» հավելված, ինչի իրավունքն ունի վերոհիշյալ թերթը, որը նույնպես պատկանում է «Մերկուրիին»:

Գլխավոր խմբագրի ասելով, դատական նիստի ընթացքում դատախազը նույնիսկ առաջարկել է «խաղաղ դաշինք» կնքել, այն է՝ «Լրագրում» տպագրել մի հոդված եւ հերքել նախորդները, բայց արդարադատության նախարարության փաստաբանը մերժել է, ասելով, որ այդ քայլին կարելի էր գնալ առաջին հոդվածի հրապարակումից հետո: Այժմ «Լրագիրն» իրավունք ունի հրատարակվել մինչեւ մարտի 11-ը:

Ա. Հ.

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության 2 տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151055,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագրի տեղակալ
ՍԱՄՎԵԼ ՊՈՒԼՈՒՆԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581841
[illegible]
Apple Macintosh
համակարգչային շարվածք
«Ազգ» թերթի
Հղումը «Ազգին» պարտադիր է
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԸՆԴՄԱՆ

ՌԱԶՄԱՎԱՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԵՏԱԶՕՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ
THE ARMENIAN CENTER FOR NATIONAL AND INTERNATIONAL STUDIES

ՄԵԿՆԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Կառավարական ճգնաժամը Թուրքիայում ավարտվում է

Սեղծվեցին Մայր հայրենիք եւ Ճշմարիտ ուղի կուսակցությունների միաձուլման նախադրյալներ

Կառավարության կազմավորումը ցանկացած երկրում սովորական երեւույթ է: Սովորական են նաեւ խորհրդարանական ընտրությունները: Սակայն միանգամայն անսովոր է, երբ խորհրդարանական ընտ- կառավարության կազմելու հնարավորին միտված մարտավարական քայլ եւ կտրուկ հրաժարվեցին Էրբաքանի հետ համագործակցությունից: Էրբաքանի անհաջող փորձից հետո կառավարության կազմավորման հարցում ծախողության մատնվեց նաեւ Չիլլերը, որի Ճշմարիտ ուղի կուսակցությունը խորհրդարանում ներկայացված է 135 ձայնով: Հասկանալի է, որ եթե Էրբաքանի դեպքում ձախողումը պատճառաբանվում էր նրա իսլամամետ հակումներով, ապա Չիլլերի դարագայում դրա գլխավոր պատճառը դարձան վարչապետության հավակնությունները: Դրանք բախվեցին Մայր հայրենիք կուսակցության առաջնորդ Մեսութ Յըլմազի նկրտումներին, եւ վերջինս հրաժարվեց մաս կազմել Չիլլերի գլխավորած որեւէ կի միջամտության փաստը, փոխարենը ղեկավար գործչին անվայել համարեց իր անձը Արեւմուտքին եւ մասնավորապես ԱՄՆ-ին բողոքարկելու վարչապետ Թանսու Չիլլերի արարքը: Կասկածից վեր է, որ Բարօրություն կուսակցության մասնակցությամբ որեւէ կառավարության կազմավորումը Թուրքիայում բախվելու է նաեւ Արեւմուտքի ու ԱՄՆ-ի առարկությանը:

Փետրվարի 28-ին Մեսութ Յըլմազը կառավարություն կազմելու առաջարկով դիմեց Թանսու Չիլլերին: Յըլմազ-Չիլլեր բանակցությունները ավարտվեցին Մայր հայրենիք եւ Ճշմարիտ ուղի կուսակցությունների միջեւ համաձայնագրի ստորագրմամբ, ինչի մասին հայտարարվեց մարտի 3-ին: Ըստ համաձայնագրի, կառավարությունը ներա-

ռություններն երկրում կայանում են դեկտեմբերի 24-ին, իսկ խորհրդարանական կուսակցությունների ղեկավարները մարտի 3-ին հազիվ են համաձայնության գալիս նոր կառավարության ձեւավորման շուրջ: Այսպիսին է իրավիճակը Թուրքիայում:

Պակաս անսովոր չեն նաեւ ձեւերը, որ այս պետության վերկուսակցական ուժերը հետեւողականորեն գործադրում են Մեջլիսում պատգամավորական ամենաշատ տեղեր ստացած կուսակցության վրա: Խոսքը վերաբերում է Նեջմեդդին Էրբաքանի Բարօրություն կուսակցությանը: Ինչպես հայտնի է, այս կուսակցությունը, ընտրություններին ստանալով ձայների ավելի քան 21 տոկոսը, 550 տեղանոց Մեջլիսում ձեռք է բերել պատգամավորական 158 տեղ ապահովելով հարաբերական մեծամասնություն եւ դառնալով երկրի առաջատար քաղաքական ուժը: Ինչ խոսք, հարաբերական մեծամասնությունը նրան միակուսակցական կառավարություն կազմելու հնարավորություն չի տալիս, բայց եւ այնպես ենթադրվում էր, որ կառավարող որեւէ դաշինք կձեւավորվի նրա շուրջ: Սակայն, խախտելով Բարօրություն կուսակցության նկատմամբ Թանսու Չիլլերի Ճշմարիտ ուղի, Բյուլենթ Էջեվիտի Ձախ-ժողովրդավարական եւ Դենիզ Բայքալի Ժողովրդա-հանրապետական կուսակցությունների քաղաքական դիրքորոշումը գերազանցեց բոլոր ենթադրությունները:

Ընտրություններից հետո Էրբաքանը վերածվեց իր հայացքները հրապարակելով այսպես կոչված «իսլամական ՄԱԿ», «իսլամական ՆԱՏՕ» ստեղծելու, իսլամական դինարը որպես երկրի դրամական միավոր առաջադրելու մասին պատմություններից: Մինչդեռ Չիլլերը, Էջեվիտը եւ Բայքալը այս փաստը գնահատեցին - կառավարության: Մինչդեռ, Մեջլիսում պատգամավորական տեղերի բաշխումն այնպիսին է, որ առանց Ճշմարիտ ուղի, Մայր հայրենիք կամ Բարօրություն կուսակցությունների մասնակցության բացառվում է կառավարության կազմավորման հաջողությունը:

Փետրվարի 3-ին հանրապետության նախագահ Սուլեյման Դեմիրելը կառավարություն կազմելու հանձնարարականով դիմեց Մեջլիսում 132 ներկայացուցիչ ունեցող Մայր հայրենիք կուսակցության առաջնորդ Մեսութ Յըլմազին: Վերջինս հանդիպումներ ունեցավ Չիլլերի, Էջեւիտի ու Բայքալի, ապա նաեւ Էրբաքանի հետ: Շուրջ երկշաբաթյա բանակցություններից հետո թվում էր, թե Յըլմազին հաջողվում է հաղթահարել կառավարական ճգնաժամը Թուրքիայում: Համենայնդեպս, Էրբաքանի հետ նրա բանակցությունների դրական ընթացքը հիմք էր տալիս ենթադրել, թե երկրում ձեւավորվում է Մայր հայրենիք եւ Բարօրություն կուսակցությունների կառավարություն: Բանակցությունների արդյունքները ենթադրվում էին նախարարական աթոռների բաշխման շուրջ, եւ համկարծ, փետրվարի 24-ին կայա-

ցած Յըլմազ-Էրբաքան հանդիպումից հետո, շատերի համար անսպասելի հայտարարվեց, թե ձախողվել են Մայր հայրենիք եւ Բարօրություն կուսակցությունների կառավարական դաշինք կազմելու փորձերը:

Մինչ Մեսութ Յըլմազը ձախողումը արդարացնելու պատճառներ էր որոնում, թուրքական մամուլը դա բացատրեց Թուրքիայի նախագահի եւ զինված ուժերի գլխավոր շտաբի պետ Իսմայիլ Հաքքը Քարադայըի անմիջական միջամտությամբ: Էրբաքանը նշել էր թուրքական բանա-

փոխային սկզբունքով առաջին եւ չորրորդ տարում կգլխավորի Մեսութ Յըլմազը, երկրորդ եւ երրորդ տարում Թանսու Չիլլերը: Իսկ հինգերորդ տարում վարչապետ կնշանակվի Ճշմարիտ ուղի կուսակցության պատգամավորներից մեկը: Ինչ վերաբերում է Նախարարների խորհրդին, ապա, այդ թվում պաշտպանության եւ ներքին գործերի նախարարությունները կղեկավարի Մայր հայրենիք կուսակցության ներկայացուցիչը, Ճշմարիտ ուղի կուսակցությանը, այդ թվում արդարադատության ու արտաքին գործերի նախարարությունները: Իսկ պետնախարարների աթոռները հավասարապես կբաշխվեն երկու կուսակցությունների միջեւ: Ի դեպ, Չիլլերը Յըլմազի կառավարությունում պաշտոն չի զբաղեցնելու:

Դաշնային կառավարության կազմավորումը Թուրքիայում նոր երեւույթ չէ: Սակայն միանգամայն նոր է վարչապետության պաշտոնը հերթափոխային սկզբունքով վարելու դրակտիկան: Անհասկանալի է նաեւ կառավարության գործունեության հինգերորդ տարում այդ պաշտոնի հանձնումը որեւէ պատգամավորի: Սա կարեւոր հանգամանք է այն առումով, որ կառավարության գործունեության հինգերորդ տարում լրանում է Սուլեյման Դեմիրելի նախագահական լիազորությունների ժամկետը: Եղնելով հանրապետության նախագահի ընտրություններին երկու կուսակցության համաձայն հանդես գալու Չիլլերի հայտարարությունից կարելի է ասել, որ ապահովված է Մայր հայրենիք-Ճշմարիտ ուղի համագործակցությունը, ինչը պայմանավորում երկու կուսակցության հետագա միաձուլման լուրջ հույս է:

ՎԱՀԱՆ ՕՀԱՆՅԱՆ,
Անկարա փոխնակցեր

ԱԴՐԲԵՋԱՆ

Արտգործնախարարներ Վելայաթին ու Հասանովը Բաքվում թունդ վիճաբանել են

Իրանի արտգործնախարար Ալի Աքբար Վելայաթին Կենտրոնական Ասիայի ԱՊՀ հանրապետություններ կատարած շրջագայությունից հետո այցելել է նաեւ Բաքու, որտեղ Հեյդար Ալիեւը նրան հավաստիացրել է, թե Ադրբեջանը Իրանի հետ տնտեսական հարաբերությունների զարգացմամբ շատ է շահագրգռված եւ ցանկանում է, որ Իրանն Ադրբեջանի հետ կապող Ղազվին-Ռեշթ-Աստարա երկաթուղու շինարարությունը որքան կարելի է շուտ սկսվի: Բանակցությունների ժամանակ Բաքու-Ամիրաբադ լաստանավային կապի հաստատման ու Աստարա-Աստարա երկաթուղային կամրջի շինարարության հարցերն էլ են քննարկվել: Այցի վերջում մամուլի ասուլիսում Իրանի արտգործնախարարը հայտարարել է, թե Բաքվի բանակցություններն արդյունավետ է համարում, եւ որ տարածաշրջանային նշանակություն ունեցող շատ հարցերում կողմերին հաջողվել է համաձայնեցնել իրենց դիրքորոշումները: Սակայն հենց նույն մամլո ասուլիսում Իրանի ու Ադրբեջանի արտգործնախարարների միջեւ առաջացած թունդ վիճաբանությունը ցույց է տվել, որ 2 հանրապետությունների հարաբերություններն այնքան էլ բարվոք չեն, եւ Թեհրանը Բաքվի վարած արտաքին քաղաքականությունից շատ է դժգոհ: Ալի Աքբար Վելայաթին հայտարարել է, որ Իրանի սահմաններից ոչ հեռու Իսրայելի ներկայության կապակցությամբ ինքն իր տագնապն ու անհանգստությունն է հայտնել Ադրբեջանի նախագահին: Իրանի արտգործնախարարն ասել է, որ Իսրայելը ոչ միայն Իրանի, այլ նաեւ մահմեդական ողջ աշխարհի թշնամին է, այդ պատճառով էլ Ադրբեջանի ղեկավարությունը պետք է վերանայի իր հարաբերությունները այդ պետության հետ: Վելայաթիի հայտարարությունից հետո ոչ պակաս խիստ հայտարարություն է արել նաեւ Հասան Հասանովը. «Մենք էլ այն կարծիքին ենք, որ Իրանը Ադրբեջանի հետ մեր դժգոհությունը հայտնել», ասել է նա, որ Հայաստանը, որի հետ Ադրբեջանը փաստորեն պատերազմական վիճակում է գտնվում, շրջափակումից դուրս է եկել, քանի որ նրա բոլոր տնտեսական խնդիրները Իրանն է հաջողությամբ լուծում»: Այդ լսելով Իրանի արտգործնախարարը նոր հարձակում է ձեռնարկել, ասելով, թե Հայաստանում ոչ միայն իրանական, այլեւ ադրբեջանական ապրանքներ էլ են վաճառվում, օրինակ՝ դիզելային վառելանյութ: «Դա ճիշտ չէ», բարկացած առարկել է Ադրբեջանի արտգործնախարարը: Այդ վիճակում էլ արտգործնախարարներն ավարտել են մամլո ասուլիսը: Թղթակիցներից մեկի այն հարցին, թե Իրանը Շահ Դենիզի ծովային հանքատեղի յուրացման նավթային համատեղ ծրագրին մասնակցելու իր համաձայնությունը տվե՞լ է, թե՞ ոչ, Ալի Աքբար Վելայաթին պատասխանել է, որ այդ հարցը չի քննարկվել: Քաջատեղյակ աղբյուրներից, սակայն, թղթակիցներին հայտնի է դարձել, որ Կասպից ծովի կարգավիճակի ու նավթային համատեղ ծրագրերին մասնակցելու հարցերն էլ է Իրանը Ադրբեջանի երկրախաղախական կողմնորոշման հետ կապում:

ԳՐԻԳՈՐ ԷՄԻՆ-ՏԵՐՅԱՆ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Վելայաթիի այցի նախօրեին միջադեպ ադրբեջանա-իրանական սահմանին

ԲԱՔՈՒ, 4 ՄԱՐՏ, ՓԱՍՏ: Մարտի 2-ին, Իրանի Իսլամական Հանրապետության արտգործնախարար Ալի Աքբար Վելայաթիի՝ Բաքու կատարելիք այցի նախօրեին, միջադեպ է գրանցվել ադրբեջանա-իրանական սահմանագլխին: Երկու տասնյակից ավելի մարդ փորձել է Իրանի կողմից անցնել սահմանը դեպի ադրբեջանական տարածք: Ադրբեջանցի սահմանապահները կրակ են բացել: Նախնական տվյալներով, զոհեր եւ վիրավորներ չկան: Սակայն դիտորդները գտնում են, որ այս անդեպքի միջադեպը կարող է ստվերել արտգործնախարարի այցը Բաքու:

Պավել Գրաչովը պատրաստ է հանդիպել Ջոհար Դուդաեւին

ԳՐՈԶՆԻ, 4 ՄԱՐՏ, ՓԱՍՏ: ՌԴ պաշտպանության նախարար Պավել Գրաչովը հայտարարել է, որ եթե Դուդաեւն ուզում է հանդիպում կազմակերպել, ապա ինքը կարող է հանդիպել նրա հետ: Միեւնույն ժամանակ մարտերը Չեչնիայում շարունակվում են: ՌԴ զորքերի հրամանատար գեներալ Տիխոմիրովի տվյալներով, Գրոզնիից 45 կմ հեռավորության վրա գտնվող Սեռնովոդսկ ավանում համառ մարտեր են ընթացել, որոնց ընթացքում երկուսեք կան զոհեր եւ վիրավորներ: Ըստ Տիխոմիրովի, դաշնային ուժերը գրավել են այդ բնակավայրը դուդաեւականների կողմից հարձակման ենթարկվելուց հետո: Հաղորդագրության համաձայն, մարտերը շարունակվում են նաեւ Բամուտի մոտակայքում:

ՍՓՅՈՒՌՔԱՀԱՅ ՄԱՄՈՒԼ

Ալավիների հետեւողական տեղահանում Թուրքիայում

Համաձայն ծագումով քուրդ փախստական, Գերմանիայի խորհրդարանի պատգամավոր Սեմ Օզդեմիրի հրապարակումների, Թուրքիայի գլխավորապես ալավիներով բնակեցված շրջաններն արդեն մի քանի ամիս է, ինչ հետեւողականորեն ենթարկվում են բռնի տեղահանության քաղաքականության, հաղորդում է «Արմինիըն Միրըր Սփեքթեյթըր» շաբաթաթերթն իր փետրվարի 24-ի համարում:

Օզդեմիրը նշել է, որ թուրքական բանակի հատուկ ստորաբաժանումներ PKK-ի դեմ պայքարն ուժեղացնելու քողի տակ գյուղացիներին բռնի տեղահանում են Սիվաս քաղաքին հարող շրջաններից: «Այդ քաղաքականությունն ինձ վիետնամում տարվող քաղաքականությունն է հիշեցնում», ասել է նա, պատմելով Թուրքիայի այդ շրջանները կատարած իր այցելությունների եւ պլանավորումների հետ հանդիպումների մասին, որոնցից պարզ է դարձել, որ հանկարծակի հարձակումներով, ծեծբակալություններով ու տանջանքներով զուգակցված տեղահանությունները երկրի հարավարեւելյան քրդական շրջաններից տեղափոխվել են նաեւ արեւմտյան շրջանները:

Ալավիները գերազանցապես բնակվում են Թուրքիայի հարավային եւ Սիրիայի հյուսիսային ու ծովեզրյա շրջաններում եւ դիտորդների կարծիքով՝ այս քաղաքականությունը կարող է բացասաբար անդրադառնալ երկու երկրների հարաբերությունների վրա, մանավանդ որ Սիրիայի նախագահ Ասադը նույնպես պատկանում է ալավիների համայնքին:

Եվրոպայում ալավիների համայնքների ֆեդերացիայի նախագահ Ալի Ռիզա Գյուլիչեկի կարծիքով՝ տեղահանությունների պատճառ էր ծառայում երկրի տարբեր սոցիալական խմբավորումների միջեւ արհեստականորեն ստեղծված այն սեպը, որն արմատական քուրդերը քանասիրաբար փորձում են խորացնել:

digitised by A.R.A.R.@

Արխիվ

ՀՕԿ-ի առաջին նախագահ Արամայիս Երզնկյանը զոհ 1937 թ. հալածանքների

ՀՀ Ազգային անվտանգության պետական վարչության մամուլի եւ հասարակության հետ կապերի բաժնի պետ Արմենակ Մանուկյանի նախկինում մեր թերթում հրապարակված հոդվածաշարը՝ 1930-ական թթ. բոլշեւիկյան հալածանքներին զոհ գնացած հայ եկեղեցականների մասին, մեծ հետաքրքրություն առաջացրեց ոչ միայն Հայաստանում, այլեւ սփյուռքում։ Նույն հեղինակից այսօր հրապարակում ենք մեկ այլ ողբերգականորեն հետաքրքրական նյութ. այս անգամ նվիրված Հայաստանի օգնության կոմիտեի (ՀՕԿ) առաջին նախագահի՝ պետական հայտնի գործիչ Արամայիս Երզնկյանին, ԱԱՊՎ արխիվում գտնվող նրա «գործի» հիման վրա։ Ինչ վերաբերում է ՀՕԿ-ի մյուս նախագահին՝ Արսեն Եսայանին, որը գնդակահարվել է 1937 թ. վերջին, նրա «գործը» կներկայացնենք առաջիկա համարներից մեկում։

1921 թվականի սեպտեմբերի 15-ին ՀԽՍՀ Ժողկոմխորհրդի նախագահ Ալեքսանդր Մյասնիկյանի ստորագրությամբ հրապարակվեց դեկրետ «Հայաստանի օգնության կոմիտե» (ՀՕԿ) ստեղծելու մասին, որտեղ նշվում էր, թե այն կազմակերպելիս նկատի է առնվել «մի շարք հասարակական գործիչների խնդրանքը՝ հաստատել իրենց կազմած «Հայաստանի օգնության կոմիտե», որի նպատակն է օգնության հասնել Հայաստանի սովյալ ազգաբնակչությանը եւ իր գործունեության ընթացքում նաեւ օժանդակել երկրի ընդհանուր շինարարության գործին»։

Տնտեսական ծանրագույն վիճակում գտնվող Հայաստանի համար այդ կազմակերպության ստեղծումը խելացի մտածված քայլ էր, որի նախաձեռնողներից էին ամենայն հայոց բանաստեղծ Հովհաննես Թումանյանը, Ալեքսանդր Մյասնիկյանը, ինչպես նաեւ այնպիսի ճանաչված մտավորականներ ու գիտնականներ, ինչպիսիք էին Մարտիրոս Սարյանը, Լեոն, Դ. Դեմիրճյանը, Ս. Համբարձումյանը եւ ուրիշներ, որոնք մասնակցեցին Արամայիս Երզնկյանի նախագահությամբ անցկացված 1921 թ. սեպտեմբերի 13-ին կայացած հիմնադիր ժողովի աշխատանքներին։

ՀՕԿ-ը, որի առաջին նախագահը դարձավ ճանաչված քաղաքական գործիչ Ա. Երզնկյանը, գործեց մինչեւ 1937 թ. դեկտեմբերի 3-ը լուծարվելով ՀԽՍՀ Ժողկոմխորհրդի որոշմամբ, իր անժխտելի ներդրումն ունենալով ոչ միայն Հայաստանի քայքայված տնտեսության վերականգնման, այլեւ մշակույթի ու Հայաստան-Սփյուռք կապի ստեղծման բնագավառներում։ Հիմնականում ՀՕԿ-ի ջանքերով 1923 թվից կազմակերպված բնույթ ստացավ հայրենադարձությունը։ Հայրենիք ներգաղթողների թիվն արդեն 1931 թ. անցնում էր 20 հազարից, որը զգալի էր փոքրաթիվ բնակչություն ունեցող հանրապետության համար։

Արտասահմանում եւ ԽՍՀՄ-ի մի շարք հանրապետություններում գործող ՀՕԿ-ն իր մասնաճյուղերով չէր կարող չլինել սկզբում ԱՀ (Արտակարգ հանձնաժողով) հետագայում ՆԳԺԿ Գլխավոր քաղվարչության անվտանգության գերատեսչության ուշադրության կենտրոնում։ Այդ մասին են վկայում նաեւ ՀՀ ԱԱՆ պատմական արխիվում պահպանված որոշ փաստաթղթեր։ Դրանցից կարելի է իմանալ օրինակ, թե որ պետություններում էին գործում ՀՕԿ-ի մասնաճյուղերը, ինչ-որ տեղեկություններ նրա գործունեության եւ աշխատակիցների մասին եւ այլն։

Այսպես, նշված արխիվի մի փաստաթղթից, որը հավանաբար կազմվել է 1925 թ. կամ 1926 թ. (ճշգրիտ թիվը նշված չէ- Ա. Մ.) կարելի է տեղեկանալ, որ այդ տարիներին ՀՕԿ-ը մասնաճյուղեր է ունեցել հետեւյալ հայկական գաղթօջախներում.

1) Նոր Հունաստանի քաղաքներում 18 մասնաճյուղ՝ Սալոնիկ կենտրոնով.
2) Հին Հունաստանում 7 մասնաճյուղ՝ Աթենք կենտրոնով.
3) Բուլղարիայում 1 մասնաճյուղ՝ Ռուսչուկում.
4) Ֆրանսիայում 25 մասնաճյուղ՝ Փարիզ կենտրոնով.
5) Բելգիայում 1 մասնաճյուղ՝ Բրյուսելում.
6) Անգլիայում 2 մասնաճյուղ՝ Լոնդոնում եւ Մանչեստրում.
7) Եգիպտոսում 1 մասնաճյուղ՝ Կահիրեում.
8) Եթովպիայում 1 մասնաճյուղ՝ Ադիս-Աբեբայում.
9) Ամերիկայում 39 մասնաճյուղ՝ Նյու Յորք կենտրոնով.
10) Պարսկաստանում 9 մասնաճյուղ՝ Թեհրան եւ Թավրիզ կենտրոններով։

Ինչպես նշված է նույն փաստաթղթում՝ տեղեկություններ են ստացվել Փարիզից, որ նոր մասնաճյուղեր են ստեղծվել Ալժիրում, Բեյրութում եւ Բաղդադում։

Մեկ ուրիշ՝ 1926 թ. հոկտեմբերով թվագրված փաստաթղթում հիշատակվում է, որ ՀՕԿ-ի Կենտրոնական կոմիտեն կազմված է 15 մարդուց։ Նրանք ընտրվել են համագումարում, որը տեղի է ունեցել 1923 թվին։ Նրա կազմում են ՀամԿ(բ)Կ անդամներ Ա. Երզնկյանը, Ժիր. Միրզախանյանը, Ֆ. Վարդանյանը եւ Գր. Վարդանյանը։ Մյուս անդամները անկուսակցականներ են։ Այնուհետեւ նշված են Մալքոլմը՝ հայտնի կապիտալիստ Լոնդոնից, Նուսայի Կարիկյանը՝ հայտնի ֆինանսիստ, որն այդ ժամանակ գտնվում էր Երեւանում ու զբաղված էր ՀՕԿ-ի արհեստանոցներ կազմակերպելով, դոկտոր Մ. Դինճիսյանը՝ Լոնդոնի ՀՕԿ-ի նախագահը, Մոսկվայում բնակվող Կարեն Միքայելյանը, Թբիլիսիում բնակվող նախկինում հայտնի կալվածատեր Սամսոն Հարությունյանը, Դանիել Շահվերդյանը, Երվանդ Թաղիանոսյանը, Հովհաննես Մելիքյանը եւ ուրիշներ։

1936 թվին նաեւ Հայաստանում սկսված ստալինյան բռնությունների ալիքն առաջիններից հարվածեց ՀՕԿ-ի ակտիվ գործիչներին ու նրա սկզբնական զոհերից դարձան ՀՕԿ-ի վարչության հիմնադիր նախագահ Արամայիս Երզնկյանը եւ վերջին նախագահ Արսեն Եսայանը։

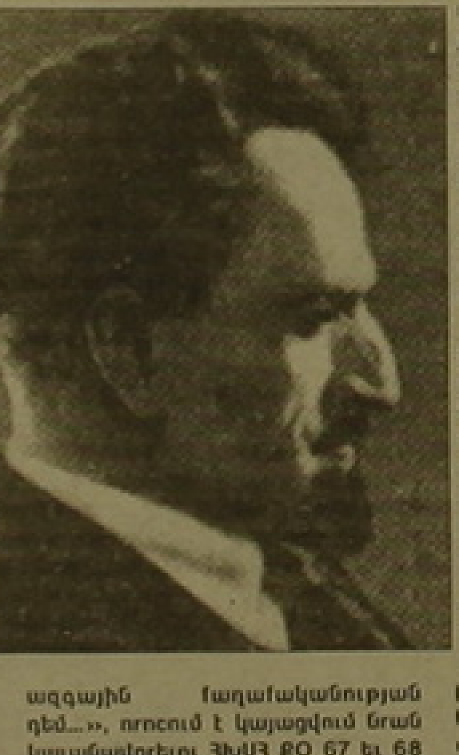

ԱՐԱՄԱՅԻՍ ԵՐԶՆԿՅԱՆԻ «ԳՈՐԾ»
ՀՀ ԱԱՆ արխիվ ԿԳՖ 908

Արամայիս Արտյոմի Երզնկյան, ծնվել է 1879 թ. Ալավերդու շրջանի գ. Ջաղդանում, հոգեւորականի որդի, ծառայող, կրթությունը թերի բարձրագույն, ՀամԿ(բ)Կ անդամ, 1921 թվից (ՌՍԴԲԿ անդամ է եղել, 1899-1921 թթ.), ամուսնացած է, ունի 4 երեխա, բնակվում է Երեւանում։

Բուռն եւ ողբերգական կյանք է ապրել Հայաստանի ճանաչված քաղաքական գործիչներից մեկը՝ Արամայիս Երզնկյանը, որը 1998 թ. ավարտելով Թիֆլիսի հայտնի Ներսիսյան դպրոցը՝ մեկնել է Ժնեւ բարձրագույն կրթություն ստանալու նպատակով, բայց, մխրճվելով հեղափոխության անսանձ հորձանուտը, դարձել է Ռուսաստանի սոցիալ-դեմոկրատական բանվորական կուսակցության մենշեւիկյան թեւի աչքի ընկնող ներկայացուցիչներից մեկը, այնուհետեւ իր ղեկավարած Անդրկովկասյան մենշեւիկ-ինտերնացիոնալիստների հետ անցել է ՀամԿ(բ)Կ-ի շարքերը։ Նա պատասխանատու պաշտոններ է վարել Վրաստանում, ապա Հայաստանում, որտեղ եղել է հողժողկոմ, Ժողկոմխորհրդի նախագահի տեղակալ, Երեւանի քաղխորհրդի գործկոմի նախագահ, միեւնույն ժամանակ ՀՕԿ-ի հիմնադիրներից մեկն ու նրա առաջին նախագահը։

Նման կենսագրություն ունեցող քաղաքական գործիչը չվրիպեց ՀԽՍՀ ՆԳԺԿ Գլխավոր քաղվարչության աչքից եւ 1936 թ. նոյեմբերի 28-ին ձերբակալվեց։

Ներկայացնենք հատված վերոհիշյալ գերատեսչության Հատուկ բաժնի որոշումից՝ կազմված նույն թվի նոյեմբերի 27-ին, որը հիմք է ծառայել Երզնկյանի ձերբակալման համար։

«Որոշում

Նայելով եւ ուշադրության արժանի ընդունելով քննչական N— գործի նյութերն այն մասին, որ ք-ցի Արամայիս Երզնկյանը բավարար մերկացվում է նրանում, որ հակահեղափոխական ազգայնամոլական խմբի ակտիվ անդամ է, պարբերաբար վարում էր հակահեղափոխական ագիտացիա եւ պրոպագանդա ուղղված կուսակցության եւ կառավարության ազգային քաղաքականության դեմ...», որոշում է կալանավորելու ՀԽՍՀ ՔՕ 67 եւ 68 հոդվածներով։

Կրկին հիշեցնելով, թե ինչ անօրինականություններ էին կատարվում այդ տարիներին հարցաքննությունները անցկացնելիս, ծանոթացնենք 1937 թ. փետրվարի 12-ով թվագրված Ա. Երզնկյանի հարցաքննության արձանագրության հետ, որտեղ խոսքը գնում է նրա, որպես ՀՕԿ-ի ղեկավարի 1934 թ. արտասահմանյան ուղեւորության մասին։ Այսպես, հարցերից մեկին գրանցված է հետեւյալ պատասխանը։

«1934 թ. գտնվելով Փարիզում, ես հանդիպումներ ունեցա ռամկավարներ Գյուլբենկյանի՝ խոշոր նավթարդյունաբերող, միլիոնատեր եւ անգլիական գործակալ, Նորադունգյանի՝ Թուրքիայի ներքին գործերի նախկին նախարար, Փափազյանի եւ Մադեջյանի հետ։* Այնտեղ ես աշխատանք էի տանում լիկվիդացնելու, այսպես կոչված, հայկական (դաշնակցական կառավարության կողմից ուղարկված) պատվիրակությունը, որը գլխավորում էր Նորադունգյանը։ Միաժամանակ ես հանդիպեցի Գյուլբենկյանին վերջինիս բնակարանում եւ մասնավոր զրույցի ժամանակ, չունենալով դրա համար պաշտոնական հրահանգներ, հարց բարձրացրեցի, թե ինչո՞ւ նա իր միջոցներով չի օգնում Հայաստանին։ Գյուլբենկյանն ինձ պատասխանեց. «Քանի Խորհրդային Միության եւ Անգլիայի հարաբերությունները չեն կարգավորվել, ես դա անել չեմ կարող»։ Նա ինձ նաեւ ասաց. «Այնտեղ ձեզ մոտ սահմանի վրա քրդական ապստամբություն է։ Նայենք, թե ինչով է այն ավարտվելու»։ Այնտեղ էլ, Փարիզում, ես իմացա, որ Գյուլբենկյանն ինքն է ֆինանսավորել քրդական ապստամբությունը։

1923 թ. Փարիզում է գտնվել Տեր-Գաբրիելյանը, որը բանակցություններ է վարել ռամկավարների եւ «Բարեգործականի» (Հայկական բարեգործական միություն՝ կենտրոնը Փարիզում)։ Նա նույնպես հանդիպել է Գյուլբենկյանի հետ եւ բանակցել։

Տեր-Գաբրիելյանը հարցազրույց է տվել թերթին այն մասին, որ Հայաստանը կընդունի 10 հազար ներգաղթողների...

Տեր-Գաբրիելյանի Փարիզում գտնվելու ժամանակ «Խորհրդային Հայաստան» թերթում հոդված եղավ Գյուլբենկյանի դեմ։ Նա (Տեր-Գաբրիելյանը-Ա. Մ.) զայրացել եւ ասում էր, որ հոդվածը խանգարել է բանակցություններին, որի նպատակն էր միջոցներ ստանալ, որ այդ հոդվածից հետո Գյուլբենկյանը հրաժարվել է «Բարեգործականում» աշխատելուց, որտեղ նա նախագահ էր։

Երկու կամ երեք անգամ ՀՕԿ-ի (Հայաստանի օգնության կոմիտե) գործերով արտասահմանում է եղել Գրիգոր Վարդանյանը։ Նա այնտեղ մոտիկից շփվել է ռամկավարական շրջանակների հետ։ Ընդ որում, նա ցանկացած քաղաքական գործի մեջ տեսնում էր նախեւառաջ «հայի»...

Իր վերջին արտասահմանյան ուղեւորությունից հետո, Վարդանյանը մեծ ոգեւորությամբ է պատմում նոր ներգաղթի մասին Հայաստան եւ, ըստ էության, զարգացնում էր դաշնակցական պանհայկական թեզն այն մասին, որ պետք է վարել արտասահմանյան հայերին Հայաստանում հավաքելու քաղաքականություն»։

Հարց.- Դուք 1924 թ. Փարիզում հանդիպել եք դաշնակցական առաջնորդ Ալեքսանդր Խատիսովի հետ։ Տվեք ցուցմունքներ, թե Դուք ինչ բանակցություններ եք վարել նրա հետ։

Պատասխան.- Իրոք, 1924 թ. կամ 1925 թ. Փարիզում հանդիպել եմ Խատիսովի հետ հետեւյալ հանգամանքներում։ Ինչպես վերեւում ցույց տվեցի, ես արտասահման եմ մեկնել Հայաստանի Կ(բ)Կ ԿԿ-ից եւ ԺԿԳԿ-ից ունենալով համաձայնություն բանակցություններ վարել, այսպես կոչված, «հայկական պատվիրակության» լիկվիդացնելու ուղղությամբ, որոնք հանդես են գալիս արտասահմանյան պետություններում Հայաստանի անունից։ Մի պատվիրակությունը ղեկավարում էր Նորադունգյանը, իսկ մյուսը՝ Խատիսովը։ Ես նրան (Խատիսովին- Ա. Մ.) նամակ գրեցի պահանջելով լուծարել պատվիրակությունը։ Խատիսովը, այն ժամանակների ՀՕԿ-ի Փարիզի մասնաճյուղի նախագահ դոկտոր Մինասյանի միջոցով ինձ խնդրեց իր հետ անձնական հանդիպում։ Հանդիպումը կայացավ նույն Մինասյանի բնակարանում, Բեռլինում ՌՍՖՍՀ-ի (ներկայացուցչության- Ա. Մ.) նախագահ Սիմոնիկ Փիրումովի մասնակցությամբ, որը գործերով գտնվում էր Փարիզում։

Զրույցն ընթանում էր իմ նամակի պահանջի շուրջը։ Խատիսովն իմ առաջ դրեց իր պայմանները, այն է՝ թույլ տալ «դաշնակցություն» կուսակցության բացահայտ գործունեությունը Հայաստանում, որի փոխարեն նրանք դադարեցնում էին իրենց ակտիվ պայքարը խորհրդային իշխանության դեմ։ Ես մերժեցի այդ առաջարկները, եւ մենք համաձայնության չեկանք։ Իմ այդ հանդիպումը Խատիսովի հետ թույլատրվել էր Լիազորի (Լիազոր ներկայացուցիչ- Ա. Մ.) Կրասինի կողմից»։

Չխորանալով հարցաքննությունների ժամանակ «բացահայտված» այլ մանրամասների մեջ, մի անգամ եւս պատկերացնելու համար, թե ինչ պայմաններում էին վարվում այդ չարահռչակ տարիներին քննությունները՝ մեջբերենք հատված 1936-1937 թթ. ՀԽՍՀ ՆԳԺԿ բարձր պաշտոնյաներից մեկի ցուցմունքներից, որը հետագայում պատասխանատվության է ենթարկվել որպես անօրինականությունների մասնակից եւ ղեկավար ու գնդակահարվել։

«Ինձ Ասլանովը (ՆԳԺԿ պարետը) ասաց, որ նա Մուղդուսից (ՀԽՍՀ ՆԳԺԿ ղեկավար- Ա. Մ.) համաձայնություն ունի այնպիսի պայմաններ ստեղծել ձերբակալված Երզնկյանի համար բանտում, որ նա մեռնի...

Երզնկյանին տեղավորել էին ամենավատ կարցերում, այն դեպքում, երբ նա այն ժամանակ, առանց այն էլ հիվանդ էր։ Երզնկյանն այդ պայմաններն չկարողացավ տանել եւ կարցերում տեղավորվելուց մի քանի օր անց մահացավ»։

Ուսումնասիրված գործում միայն մի քանի անուղղակի հիշատակումներ կան այն մասին, որ Երզնկյանը մահացել է բանտում, սակայն չկա ոչ մի պաշտոնական գրություն այդ մասին։

Փաստենք, որ Արամայիս Երզնկյանը արդարացվեց 1954 թ. դեկտեմբերի 2-ին։ Նրա քրեական գործը կարճվեց ապացույցների բացակայության պատճառով ու տարիներ անց վերականգնվեց նաեւ Երզնկյան քաղաքական գործչի անունը։

* ***Խմբագրության կողմից.*** *Մեծ բարերար Գալուստ Գյուլբենկյանը բնավ չի եղել Ռամկավար ազատական կուսակցության անդամ։ 1930-1932 թթ. եղել է Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության նախագահ։ Այդ պաշտոնից դառնացած հրաժարվել է սփյուռքում ՀՅԴ-ի եւ Խ. Հայաստանում բոլշեւիկների կողմից վարկաբեկման եւ անհիմն քննադատության ենթարկվելուց հետո։*

Գաբրիել Նորատունկյանը եղել է ոչ թե Թուրքիայի ներքին, այլ արտաքին գործերի նախարար։ Պողոս Նուբար փաշայից հետո ղեկավարել է Ազգային պատվիրակությունը, որն ամենասուր հակասության մեջ էր գտնվում Ալեքսանդր Խատիսյանի գլխավորած պատվիրակության հետ։

Տեքստում նույն արձանագրության բերված անունը Փափազյան, պետք է լինի Միքայել Պապաջանյան։ Ականավոր քաղաքական գործիչ, անդամ Ռուսաստանի Պետդումայի եւ Հայաստանի պատվիրակության։ Ժողովրդական կուսակցության (Թիֆլիս) ղեկավարներից։ 1921 թ. ՌԱԿ-ի հիմնադիրներից, անդամ ՀԲԸՄիության կենտրոնական վարչության։

Տեքստում նույնպես սխալ Մադեջյան ազգանունը պետք է կարդալ Վահան Մալեզյան, գրող, խմբագիր, հրապարակագիր։ Եղել է ՌԱԿ-ի բաղկացնող կուսակցությունների համաձայնության գլխավոր ճարտարապետներից։ Երկար տարիներ եղել է ՀԲԸ օգնության ընդհանուր տնօրեն։

ԱՐՄԵՆԱԿ ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Միջազգային

1992 թ. նոյեմբերին Արկանզասի երիտասարդ նահանգապետ, դեմոկրատների թեկնածու Բիլ Քլինթոնն ընտրվեց ԱՄՆ-ի նախագահ. իր ծրագրերին տալով տնտեսական նոր վերելքի եւ սոցիալական ապահովության ռադիկալ(?) խոստումներ: Սակայն տնտեսական նոր վերելքի ծրագիրը հետագայում տարբեր առիթներով նկածահարվ: Նա առայժմ հաղթել է մեկ ճակատում: Քլինթոնի ընտրարշավի կազմակերպիչ-տնօրենը Ջեյմս Քարվիլն է, որը կարողանում է իր նկույթները համեմել հումորով եւ սրախոսություններով: Նա փորձում է փոխել Սպիտակ տան տխուր վարած անվճռական քաղաքականության վերականգմանը ծրագիր ... Կոմիս սխալ թույլ տվեցին, ժամկետից շուտ հայտարարելով Քլինթոնի անձնատուրության մասին: Մինչդեռ Բիլ Քլինթոնն իրեն ամենից լավ դրսեւորում է հենց ներս ընկած ժամերին: Նա կարողացավ իր ձեռքը վերցնել քանակցությունների ընթացքը, որոնցով դրանք ավելի լավ ակամահարի: Այդ խաղը տեւեց «եռամնկյունացում» անվանումը, այսօր եւս արդյունավետ է. դրա շնորհիվ Քլինթոնը կարողանում է հանդես գալ որպես հանրապետական եւ դեմոկրատական կուսակցություններից վեր եւ երկու ճամբարների ծայրահեղականներից հավասար հեռավորությամբ գտնվող չափավորական: Նոր հանրապետա-

ՄԻԱՑՅԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ

Բիլ Քլինթոնն այլեւս կոպիտ սխալներ չի գործում

նեռով հինգ անգամ կրճատումների ենթարկվեց եւ այդպես էլ չիրագործվեց: Իսկ սոցիալական ապահովության ծրագրի լրամշակումը հանձնարարվեց նախագահի տիկնոջը՝ Հիլարի Քլինթոնին, որն ի վերջո ներկայացրեց 1200 էջանոց խճողված եւ խիստ ծախսատար մի նախագիծ: Անորոշ ու փոփոխական քաղաքականության վարող Բիլ Քլինթոնին ամերիկացիները տվեցին «լղրձուն Բիլլի» մականունը, որը պահպանվում էր մինչեւ անցյալ տարվա կեսերը:

Բայց 1996 թ. հունվարի 23-ին Կոնգրեսում Բիլ Քլինթոնի ելույթն անակնկալի բերեց այսպես կոչված նոր հանրապետականներին, որոնք նախագահի շուրթերից լսեցին իրենց իսկ առաջարկած ծրագրի շարադրանքը. բյուջեի դեֆիցիտի կրճատման խիստ միջոցառումներ, հանցագործության դեմ պայքարելու արդյունավետ միջոցներ եւ մանավանդ ամերիկացիների միջին խավի իրավունքների պաշտպանություն, սոցիալական օժանդակության եւ կենսաթոշակների ապահովում, որին դեմ են պահպանողականները:

Ինչ վերաբերում է հանրապետականների թեկնածուներին, արդեն այժմ հավանական է համարվում, որ նախագահական ընտրարշավի եզրափակիչ փուլ կհասնեն միայն Ռոբերտ Դոուլը եւ Սթիվ Ֆորբսը: Սենատում հանրապետական մեծամասնության ղեկավար Դոուլը կոնգրեսական է արդեն 45 տարի: Նա 72 տարեկան է, գործարար եւ չափավոր պահպանողական, բյուջեային հավասարակշռության կողմ քաղաքական: Վերջին տվյալների համաձայն, նա արդեն հաղթել է երկու նահանգում: Իսկ 48-ամյա միլիարդատեր Սթիվ Ֆորբսն առաջարկում է բոլոր ամերիկացիներից գանձել 17

բերյալ ԱՄՆ-ում իշխող մտայնությունը: Քարվիլը [illegible] ... կարծիքի կանխատեսումներին հակառակ, պայքարել է հանուն հյուսիսամերիկյան երկրների ազատ առեւտրատնտեսական փոխանակումների համաձայնագրի կնքման, Մեքսիկային վերկել սնանկացումից եւ 20 հազար զինվոր է ուղարկել Բոսնիա: Դա իրոք այդպես է: Բայց երկրի ներսում Քլինթոնին խոսկան դեկավար դարձնելու համար հարկ եղավ, որ հակառակորդները գործեն ամբողջ կարողությամբ: Չգիտեմ կանխավ արտահայտել սխալական հաղթանակը, հանրապետականներն արդեն 1995 թ. դեկտեմբերին գործի դրեցին իրենց ծանր հրետանին՝ տեմպերը(?): Նրանք պահանջեցին փակել վարչակազմի համապետական կառույցները, որպեսզի նախագահը բյուջեի համար միլիարդավոր դոլարների խնայող հակասոցիալական կրճատումներ անի: Բայց միաժամանակ

խան օր, որոնց ընթացքում [illegible] ... անկումից սառըսափահար հանրապետականները ի վերջո ստիպվեցին եւ համաձայնեցին վարչակազմի վերաբացմանը. նրանք ոչինչ չկին ասացել, բացի Քլինթոնի նախագահական հեղինակության անկումից:

Քլինթոնի վարկանիշի բարձրացումը մեծապես պայմանավորված է իր նոր խորհրդականի՝ 47-ամյա Դիկ Մորիսի ազդեցությամբ, որի հետ նա մշտական հեռախոսակապի մեջ է: Դիկ Մորիսին անվանում են քաղաքական շուկայագիտության հանճար: Նա անցյալում մեկ անգամ արդեն օգնել էր Բիլ Քլինթոնին, կրած պարտությունից հետո կարողացել էր 1982 թ. վերընտրվել Արկանզասի նահանգապետ եւ շահել նահանգի պահպանողական ֆինանսիստների վստահությունը: Մորիսի ղեկտիմնան, որն ասացել է

կաններին տեսաբան Բիլ Քրիստոլը խոստանում է, որ ներկայումս ոչ իրենք, ոչ էլ ծախս ծայրահեղական դեմոկրատները չեն կարողանում գտնել Քլինթոնի խոցելի տեղը, քանի որ նա հանդես է գալիս «մշակութային արժեքների խոհեմ պաշտպանի» դիրքերից:

49-ամյա Բիլ Քլինթոնը վերջին մեկ տարում զգալի հաջողություններ է արձանագրել Բոսնիայում եւ Պաղեստինում խաղաղության հաստատման գործում, իսկ ներքաղաքական կյանքում ձեռնամուխ է եղել բյուջեի դեֆիցիտի կրճատմանը, չխոչընդելով միջին խավերի սոցիալական նվաճումներին: L'Express հանդեսի մի հոդվածագրի համաձայն, այս տարվա նախագահական ընտրություններում նրա հաղթանակն ապահովված կլինի, եթե նա մինչ այդ ուրեմ կոպիտ սխալ թույլ չտա: Մյուս խանգարիչ հանգամանքը Հիլարի Քլինթոնի երբեմնի գործունեության առնչությամբ Կոնգրեսի ծավալած հետաքննությունն է: Ամերիկացիներն այսօր նրան խարերա են համարում: Արդարադատության համապետական մարմինները կասկածներ ունեն, թե Հիլարին Բիլի նահանգապետության օրոք եղել է Արկանզասի խարդախ բանկերից մեկի փաստաբանը: Հիլարիի հետ կապված մյուս գործն այսպես կոչված Թրեվլգեյթն է. նա մեղադրվում է նախագահի ճամփորդական գործակալության ամբողջ կազմը հեռացնելու եւ իր մտերիմներով փոխարինելու համար: Այդուհանդերձ, երկրի առաջին տիկինը չի հրցրել ամբարտավանությունը. «Նա չի՛ սպասվել աղյաք իր ամուսնուն», այս առիթով գրում է «Նյու Յորք Թայմս» թերթը, ակնարկելով առաջիկա ընտրությունները:

Պատրաստեց
ԳԵՂԱՄ ԲԱԳՐԱՏՅԱՆԸ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Ս. Նախանգների նախագահության թեկնածուները «Ինտերնետ» ցանցում

ԱՄՆ-ի նախագահական ընտրությունների բոլոր թեկնածուներին առնչվող տվյալներ կարելի է գտնել «Ինտերնետ» ցանցում: Դա այժմ մատչելի է: Ցանցին միացած են ավելի քան 30 միլիոն ամերիկացիներ, որոնք համարվում են «հանրային կարծիքի լիդերներ»: Հնարավոր է մանրամասն ծանոթանալ թեկնածուների ծրագրերին, կենսագրությանը, տեսնել ընտանեկան լուսանկարները եւ, իհարկե, ցանցի միջոցով ֆինանսապես աջակցել նրանց ընտրարշավին: Օրինակ, կարելի է տեղեկանալ, որ Բոբ Դոուլը պաշտում է Աբրահամ Լինկոլնին: Ի դեպ, շատերը ծաղրում են Սթիվ Ֆորբսին այն բանի համար, որ նա մտադիր է ընտրվելու դեպքում Սպիտակ տունը հանձնել անօթեւաններին եւ այն փոխարինել «ավելի համեստ շենքով»:

Բեռնար Տապին չի մոռանում բիզնեսը

Ֆրանսիայի Բուշ դյու Ռոնի նահանգի պատգամավոր, հայտնի գործարար Բեռնար Տապին, որին ներկայումս դատում են ֆինանսական խարդախությունների համար, հանրահայտ «Պարի մաչ» հանդեսի հետ բանակցություններ է վարել այն լուսանկարների բացառիկ իրավունքի համար, որոնք կարող են ստեղծվել իր հնարավոր բանտարկության օրը: Գործարքի արժեքը 1 մլն ֆրանկ է: Զգուշավոր Տապին հանդեսից խնդրել է այժմվանից արդեն այդ գումարը դնել արգելափակված հաշվի տակ:

Ամերիկացի սեւամորթը խլամի միսիոներ

Ամերիկացի սեւամորթների «Իսլամի ազգ» արմատական շարժման ղեկավար Լուիս Ֆարախանը վերջերս երկարատեւ շրջագայություն է ձեռնարկել Աֆրիկայի եւ

Միջին Արեւելքի 18 երկրներում: Նա արդեն առանձին հանդիպումներ է ունեցել Իրանի, Սիրիայի եւ Իրաքի նախագահներ Ալի Աքբար Հաշեմի Ռաֆսանջանիի, Հաֆեզ Ասադի եւ Սադդամ Հուսեյնի հետ՝ քննարկելով մահմեդական միասնության հարցերը:

«ԼՈՍԱՆՋԵԼԵՍ»(?)

Եվրոպացի դրամանենգները եւս անցնելու են միասնական արժույթի

Վերջերս կեղծ փողերը՝ ինչպես թղթադրամները, այնպես էլ մետաղադրամները, աննախադեպ ծավալներով հեղեղել են ամբողջ Ֆրանսիան: Բացատրվում(?) նրան, որ հեռուստատեսային լուրերի հաղորդավարը ստիպված եղավ հայրենակիցներին բացատրել, թե ինչպես կարելի է կեղծված 10 ֆրանկանոց մետաղադրամը տարբերել իսկականից: Ֆրանսիացիներին առաջարկվում է երկրի իրավապահ մարմիններին օգնել բացահայտելու կեղծ դրամանիշերը եւ այդ դժվարին գործում օժանդակել Ինտերպոլի հատուկ ոստիկանական գրասենյակին:

Անցյալ տարի համատեղ ջանքերով Ֆրանսիայում հաջողվեց բռնագրավել 195 միլիոն ֆրանկի կեղծված փողեր: Դա 5 անգամ ավելի շատ է, քան 1990 թ.: Սակայն փորձագետները խոստովանում են, որ դա կազմում է երկրում առկա շրջող կեղծ փողերի վիթխարի զանգվածի լոկ մի քանի հազարերորդ մասը:

Հարյուր դոլլարանոց թղթադրամներից բացի, լայնորեն տարածված են 200 ֆրանկանոց կեղծ թղթադրամները, որոնց վրա պատկերված է մեծ մտածող Մոնտեսքյոն: Ինչ վերաբերում է կեղծված 10 ֆրանկանոց մետաղադրամներին, Ֆրանսիայի հարավային որոշ շրջաններում դրանք կազմում են շրջանառության մեջ գտնվող բոլոր մետաղադրամների մինչեւ մեկ երրորդը:

Դրամանենգները հարեւան Իտալիայում ստեղծել են իրենց արտադրամասերն ու ֆաբրիկաները, որոնք ոստիկանության կարծիքով, նույնիսկ դժվար է ընդհատակյա անվանել: Ի դեպ, Իտալիայում է իրականացվում նման փողերի համաշխարհային արտադրության գրեթե 90 տոկոսը: Նրանք օգտագործում են թե ամենաարդիական էլեկտրոնային տեխնիկա եւ թե սովորական գունավոր լուսապատճենիչ մեքենաներ, որոնցով հասնում են հրաշալի արդյունքների:

Ոչինչ չի կանգնեցնում այդ հմուտ վարպետներին, որոնց գործունեությունն անխնա պատժվում է Ֆրանսիայում. հանցանքի վայրում բռնված մամանենգին սպառնում է ցմահ բանտարկություն: Չնայած բոլոր բռնություններին ու հալածանքներին, դրամանենգները համոզված են, որ 1999 թ. Եվրամիությունում միասնական դրամական միավորի՝ «էվրոյի» անցնելուց հետո իրենց խնդիրը կդյուրանա, եւ երրորդ հազարամյակի շեմին նրանք արդեն կբացվեն նոր հորիզոններ:

«ՖԻՆԱՆՍԻԱԼ ԻԶՎԵՍՏԻԱ»

Ամերիկա մեկնելիս Կոլումբոսը գիտեր դրա տեղը

Ինչպես պարզվում է, Քրիստափոր Կոլումբոսի կողմից Ամերիկայի հայտնագործումից 52 տարի առաջ եվրոպայում գոյություն է ունեցել աշխարհի քարտեզ, որի վրա պատկերված էին Նոր աշխարհի ռուս հողեր՝ ներկայիս Կանադայի ծովափնյա հատվածներից մեկը Վինլանդ անվանումով, ինչպես նաեւ Գրենլանդիան:

Այդ փաստը հաստատում է այն վարկածը, թե 1492 թ. Արեւմուտք մեկնելիս Կոլումբոսը չի նավարկել դեպի անհայտություն, եւ որ հավանաբար դեռ եւս իսլանդական լեգենդներում օվկիանոսային նավարկողները ծանոթ են եղել եվրոպացիներին:

Այդ քարտեզը, որը գնահատվում է 20 միլիոն դոլար, հայտնաբերվել էր 1957 թ. Շվեյցարիայի փաստերից մեկում հին հուշատակարանների մի առեւտրականի կողմից, որն ավելի ուշ այն վաճառել էր ամերիկացի հավաքորդ Փոլ Մելոնին, վերջինս էլ քարտեզը նվիրել էր Ելի համալսարանին: Գիտնականներն այդ տարի առանձնացրել էին այդ գտածոն, առանց հայտարարել, թե գործ ունեն «20-րդ դարի քարտեզագրական մեծագույն սենսացիայի հետ»:

Սակայն սենսացիան հապաղեց ավելի, մասնագետներն առաջարկեցին, որ քարտեզը, կարծես թե, գծված է մեր հայտարարության(?): Այդուհանդերձ, 1984 թ. գործին միջամտեցին Կալիֆոռնիայի համալսարանի փորձագետները: 12 տարվա մանրակրկիտ հետազոտությունների ավարտվեցին նոր հայտնագործությամբ. 1440 թվականի քարտեզը այնուամենայնիվ իսկական է, հաղորդում է դանիական «Բեռլինգսկե տիդենդե» թերթը, վկայակոչելով ամերիկացի փորձագետներին:

Նրանցից մեկը Վիկտոր Ռոսբերգը (Մինեսոտայի ինստիտուտ) պատմեց, որ իրենք քարտեզը «ռմբակոծել են» պրոտոններով, ենթարկել ռենտգենային ճառագայթման եւ սարքավորումները համեմատել միջնադարյան ձեռագրերի հետ:

Այդ քարտեզը նկարված էր վանական Կարպինիի 1245 թ. Մոնղոլիա կատարած ճանապարհորդությունը: Վերին ծախս անկյունում պատկերված են Եվրոպայի հողերը, արեւմտյան օվկիանոսում գծագրված են Իսլանդիան եւ Գրենլանդիան, իսկ հենց եզրի մոտ նշված է Վինլանդ անունը կրող կղզին: Դրա ուրվագծերը նման են Կանադայի առափնյա գտնվող Նյուֆաունդլենդին:

Անդրծովյան Վինլանդ երկրի մասին պատմվում էր դեռեւս հին իսլանդական «Գրենլանդացիների սագայում», քանի որ մինչեւ խորհրդավոր Վինլանդը նավարկում էին վիկինգները, որոնք Գրենլանդիայում ապաստանել էին հիմնել 1000 տարի առաջ: Նրանք Վինլանդում գտնում էին «գինու հատապտուղներ», որից էլ ծագեց կղզու անվանումը:

Անցյալ տարի նորվեգ հայտնի ճանապարհորդ եւ գիտնական Թուր Հեյերդալը Կոպենհագենում հայտարարեց արխիվային փաստաթղթեր, որոնց համաձայն 1477 թ., այսինքն Ամերիկայի հայտնագործումից 15 տարի առաջ Կոլումբոսն արդեն հասած է եղել օվկիանոսը. Դանիայի նավազգում եւ Գրենլանդիայի ափերի մոտ լինելով պորտուգալա-դանիական մի արշավախմբի կազմում:

Հիմա պարզ է դառնում, որ անհրաժեշտ համակարծիքությամբ այդ արշավախմբի տվյալների տակ եղել է անդրծովյան հյուսիսային հողերը՝ Գրենլանդիան եւ Վինլանդը ցույց տվող հիշյալ քարտեզը, եւ շատ հնարավոր է, որ Կոլումբոսն այն օգտագործած լինի 1492 թ. իր նշանավոր ճանապարհորդության ընթացքում, երբ կրկին Արեւմուտք մեկնեց, ձգտելով հասնել Հարավային Հնդկաստան, բայց հայտնագործեց Ամերիկան:

«ԻԶՎԵՍՏԻԱ»

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

– Իսկ որքա՞ն ժամանակ է տևել դրանց ինքնաձևավորումը, որ դուք ցանկանում էիք հեռանալ...

[Interview – left column top]

– Իրեւ հանդիսատես ինչո՞ւ ես գնահատում բեմադրությունը, որը, ըստ կարծիքով, ակցիա է:

– Ես Արմենի հանդիսատեսն էի ավելի շատ: Իբրեւ ներկայացում չեմ ընկալել դա, չէի էլ պատրաստվում: Ընդհանրապես թատրոնն ու թանաաստեղծությունն իրար բեւեռի բաներ են: Հանդիսատեսի դիրքից մոտենալու դեպքում տուժում են թե թանաաստեղծությունը, թե թատրոնը, որովհետեւ թատրոնն իր հետ բերում է խիստ այլատեղական, պայմանական բաներ (դեկոր, ինտոնացիա, ո-րոշակի շեշտադրում, որ թանաաստեղծության շեշտերի հետ կարող է չհամընկնել), այս ամենը կար, բայց այս ամենն արտաքին, թատերական

– Որտեղ էլ կա բեմ, և բեմից ներքեւ մարդիկ են հավաքվում, ժողովուրդ է, իսկ ժողովուրդը «Публика дура» միշտ: Արմենի արած ակցիայի մեջ ենթադրվում էր, որ երեկ նույնիսկ սերուցքն էլ հավաքվեր (թեեւ այնտեղ հավաքվածները հավակնություն ունեին, կարծում եմ, գոնե ներքին սերուցք լինելու) միեւնույնն է, լինելու էր ժողովուրդ:

– **Հանդիսատեսի մեջ երիտասարդ գրողների սեկցիայի անդամները շատ էին: Անցյալ տարի լույս ընծայեցին «Գրական բերքի» հավելվածը, որն առիթ տվեց հեռուն գնացող ծայրահեղ կարծիքի՝ «ՀԳՄ դեկավարությունը հրաժարական տվեց սա» («Ազգ», 95 թ. 15 դեկտեմբեր): Կարծիքդ հավելվածի մասին:**

քաղաքային հարթային խառնվածությամբ հայտնագործի դա նորից: Այն, ինչ արվում է այսօր գրականության մեջ, ընդհանրապես չի ֆիքսվում գրականագիտության մեջ: Իմ ցավը վաղվա բանաստեղծն է: Անկեղծ ասեմ, սիրտս խառնում է գրողների միության ընդհանուր մթնոլորտից: Ասենք, երիտասարդական «Գրական բերք» լույս ընծայեց ի՞նչ կառ ունի Ռազմիկ Դավոյանի հրաժարականի հետ: Գրական մթնոլորտում տիրող ներքին հիվանդագին փոխադարձ վերաբերմունքը պարզապես ողբերգություն է: Դա պատճառով է, որ իրենց ժամանակի մեջ առաջատար արձակագիրներ, բանաստեղծներ դադարեցին գրել եւ այդ մասին գրականագիտությունը լռեց, ինչ է, թե

Ակցիաները կայանում են

Քննադատը տնում է թանգարանային արժեքների վրա

Ուրբաթ օրը Գոյակ մշակութային ընկերակցության սրահում իրականացավ նախապես խոստացված երկրորդ ծրագիրը: Բանաստեղծ Արմեն Ղավրյանը ներկայացրեց «Տեսիլներ մենախցում» ռոք օպերայի լիբրետտոն, հղացված 87-ին եւ ամբողջական տպագրված «Արարի» այս տարվա առաջին համարում: Հավաքված հանդիսատեսը, (որն, իմ կարծիքով, հիմնականում Արմենինն էր) կարիք չուներ ոչ այնքան սեղանների շուրջ հյուրասիրություն ընդունելու, որքան «էլիտարության» իր շարքերը դրսի հրավիրատոմս չունեցողներով ավելացնելու: Ինչեւէ: Նույն սեղանի շուրջ նստած բանաստեղծ Վահագն Աբաբեկյանի հետ մեր զրույցը շարունակվեց այս ակցիա-բեմադրության առիթով: Խոսակցությունը շրջափեց նաեւ գրական ժամանակակից ընթացքին հուզող հարցեր, որ շարունակություն կգտնի նաեւ այլ պատեհ առիթներով:

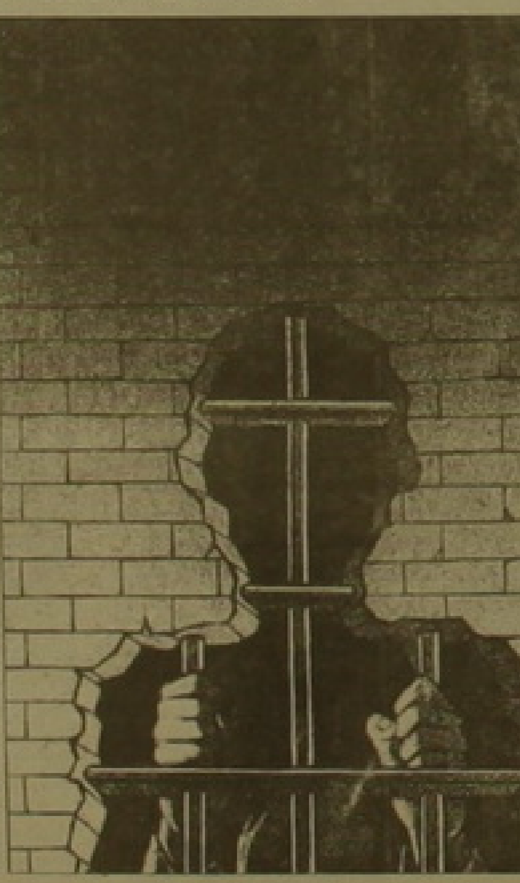

շերտն է: Ինձ համար ընդամենը ակցիա էր, եւ ներկա էի դա տեսնելու: Կարծում եմ, որ դա նաեւ Արմենի մտադրությունն էր: Բանաստեղծը միշտ էլ ծիծաղելի է, ընդհանրապես: Դեկորների ու հանդիսատեսների որոշակի քաոսը, որ արտաքին շերտում ծիծաղ էր առաջացնում, կարծում եմ, մտնում է Արմենի մտադրության մեջ:

– **Կարծիք կար, թե դեկորն ավելորդ էր:**

– Դեկորն ավելորդ չէր: Ինձ համար առաջին իսկ պահից արտաքին շերտ էր եւ պիտի մոռացվեր իբրեւ այլատեղական բան: Կրկնում եմ դեկորը մտնում էր Արմենի մտադրության մեջ, որովհետեւ նա, ըստ երեւույթին, ողեկոծել էր «Ժամադրություններին մոնք չի ներվում» սկզբունքը, դեկորներն այդ պահի դեկորներ լինելով պիտի նպաստեին հասնենին:

– **Տեխնիկին անծանոթ հանդիսատեսը, ըստ կարծիքով, տարո՞վ պարտադիր բաժինը, թե՞ բաղկեց գերխիստ պատկերների տարափի տակ:**

– Բանաստեղծական տեքստն ընդհանրապես որոշակի մոտեցում է պահանջում, եւ երբ բանաստեղծության դիրքի մեջ չես, 1 ժամն ու 3 րոպեն իրարից ոչնչով չեն տարբերվում: Էլի ակցիայի գաղափարին վերադառնամ. ինձ թվում է բոլորը հասկացան այն, ինչ իրենց ժամանակ առ ժամանակ ասվում էր ոչ իբրեւ բանաստեղծություն, այլ բանաստեղծության ֆոնից դուրս հանդիսատեսին ուղղված կոչերի ձեւով, ասենք «Սա է երկիրն իմ, առեք ու կերեք»:

Հուսով եմ, որ բոլորը մի 3–4 նախադասություն մտապահել են:

– **Բեմից հնչող խոսքը շատ անկեղծ էր, ընդունված ասմունքողական դպրոց կոչվածից (եթե այդպիսին կա) շատ հեռու:**

– Ասմունքել երեւույթն ինձ համար անհասկանալի է. բանաստեղծն ինքը պիտի կարդա իր գործերը: Արմենը բանաստեղծությունը ոչ թե արտասանելու, այլ ոգեկոչելու կարծանիշից է, եւ ընտրվածը միակ ճիշտ ձեւն էր բանաստեղծությունները մատուցելու: Միայն բանաստեղծը կարող է ճիշտ շեշտադրումներ անել: Արմենին ճիշտ դա հաջողվել է: Իսկ անկեղծությունն առաջին անհրաժեշտ պայմանն է:

– **«Ազգի համար գրված ոտանավորները կարդացվեց», ժողովրդի համար» կարծիքին ի՞նչ կասես:**

– Երե խոսելու լինենք իբրեւ ակցիայի կայացման, այդ մասին խոսվեց, իբրեւ գրականության համարն ինձ դրա չնկատվեց միայն մի բանով, հավաքված բոլոր ներդիմակներն առանձին-առանձին անհատականություններ են, բայց երբ բոլորը մի տեղ են հավաքվում, ինձ պար չի գալիս: Ընկերներիս բավականաչափ հարգում եմ, որպեսզի իրար եսեսից նրանց կարդամ:

– **Այդ պատճառո՞վ դու չկայիր:**

– Նաեւ:

– **Այսինքն՝ որեւէ հավելվածում քո բանաստեղծությունը չի լինի, միայն առանձին, ճի՞շտ հասկացա:**

– Պարտադիր չէ: Երբ նրանց նպատակները եւ իմ սկզբունքները համընկնեն, ինչու չէ, կհամաձայնեմ ունել խմբակային մասնակցության:

– **Հասարակությունը երիտասարդ գրողների սեկցիայի՝ կոչիչ արած արտադրանքի պահանջն ունի՞: Հավելվածն առիթ տվեց տարածվող «Չեմ ուզում բռնեիս կարդան եւ այս գրականությամբ մեծանան»:**

– Խնդիրն ուղիղ գծով կապված է այսօրվա գրականագիտությանը: Բացառված չէ, որ հայ ազգի հերթական որեւէ հանճար ծնվի, եւ չիմանալով, թե ինչ է կատարվել այս ընթացքում, ինչ է արել պահենք Ավագ Եփրեմյանը, Արտեմ Հարությունյանը հայ բանաստեղծության մեջ, նոր

ասր կա բանաստեղծություն: Թող խռովի, բող ասվի վատն է, կարծում եմ բանաստեղծը կգտնի ինչ-որ բան հիմնավորելու: Վահրամ Մարտիրոսյանն իր ասույթ, պրագմատիզմ եւ անորոշ «Հայ գրականության մահը» հոդվածով կամ Խաչիկ Մանուկյանն իր տարածված հոդվածով հակառակը փորձի առաջացրեց, լինելու է ծիծաղելի: Գրականության մասին գրականագիտական խոսք չկա: Բոլորը մոռացել են, որ գրականագիտությունը գիտություն է, ոչ թե զանազան շատախոսներ արվեստ:

– **Բանաստեղծ լինելը կխանգարի՞ քեզ այս պահին դառնալ Արմեն Ղավրյանի գրական քննադատը:**

– Բանաստեղծ լինելը՝ ոչ: Կոնկրետ այս գործը Արմենի մյուս գործերից չեմ առանձնացնում. բանաստեղծը նոր բան չի ասում, ասում է նույն բանը: Ըստ բանաստեղծական առումով Արմենը առանձնանում է մյուս բանաստեղծներից իր ընդգծված դասական մտածողությամբ: Լեզվի նկատմամբ մոտեցումն ինձ խորթ, բայց նաեւ շատ սիրելի ու հետաքրքիր է, դերբայական դարձվածների յուրահատուկ կիրառությունը, համեմատությունների փաթաթումը եւ ինքնասիրությունները ստեղծում են հենց այն ոճը, որ ձեւավորում է Արմեն Ղավրյանի ֆենոմենը:

ԱՆԱՀԻՏ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ

Թանգարանի կոլեկցիան դեռ է վերաբնակեցման

Երեւանի պատմության թանգարանի աշխատակիցները, լնայած հինգշաբթի օրը ծեսի բերված «փիփուն» համաձայնությանը (սպասել 10-15 օր, որի ընթացքում կառավարության իշխանությունները խոստանում են լուծել թանգարանին նոր շենք հատկացնելու խնդիրը), շարունակում են երկու օր առաջ ձեռնարկված բողոքի ցույցը, որի առիթը, ինչպես հայտնել էինք, ի կատարումն «թանգարանի գիտագործական գործունեության ժամանակավոր դադարեցման» եւ գիտահետազոտական ստորաբաժանումների լուծարման մասին Երեւանի քաղաքապետի փետրվարի 2-ի որոշման, թանգարանի «վերաբնակեցման» սկիզբն է՝ տնտեսական գույքի տեղափոխությունը Կապույտ մզկիթ:

Ըստ թանգարանի տնօրեն Արա Բաղդասարյանի, կոլեկցիայի պահանջը «մաս սիմուլ պահանջ» է (պահպանել թանգարանի այժմյան տարածքը), այն դեպքում, երբ ավելի իրատեսական է «մի նիշում պահանջի» իրականացումը՝ թանգարանի վերաբնակեցումը քաղաքի պատմական կենտրոնում գտնվող որեւէ շենքում, որ հնարավոր է վերածել թանգարանի (ո՛չ դպրոցում, ինչպես նկատեց գլխավոր ֆոնդապահը):

Երեկ առավոտյան ցույցը շարունակվում էր: Լ. Պ.

«Արավենի» նպատակն է արավինել մշակույթին

«Կանաչ» մշակույթի պալատը նպատակ ունի մարզամշակութային միջոցառումների շարք անցկացնել «Արավեն» ընդհանուր խորագրով: Մարտի 2-ին կայացավ առաջին միջոցառումը, որին մասնակցեցին պալատում գործող վոկալ եւ պարային խմբերը: Լայնարձակ դահլիճ ծեմասրահում նույն օրը բացվել էր լանդշաֆտագործ Գարեգին Բաղդասարյանի եւ նկարիչ Սամվել Մարությանի անհատական ցուցահանդեսը: Նույն օրը Հայաստանի ազգային ֆիլմադարանի համագործակցությամբ կազմակերպված «Համաշխարհային մշակույթի աստղերը» շարքից կայացավ «Ազնավուրը կինոյում» հանդիպումը՝ Տրյուֆոյի «Մի՛ կրակեք դաշնակահարի վրա» ֆիլմով: 450 տեղանոց դահլիճ ունեցող կինոսրահը բեեւ ցուրտ էր, բայց Ազնավուրի դերասանական եւ Տրյուֆոյի ռեժիսորական տաղանդի երկրպագուներով, այնուամենայնիվ զբաղված աթոռներ ունեցավ:

Միջոցառումը նվիրված էր ֆրանսիական երաժշտությանը

Երեկ արտասահմանյան երկրների հետ մշակութային կապերի եւ համագործակցության հայկական ընկերության դահլիճում տեղի ունեցավ «Չարթոնք» երաժշտական փառատոնի հերթական միջոցառումը՝ նվիրված ֆրանսիական երաժշտությանը: «Հայաստան-Ռուսաստան» ընկերության նախագահ Վլադիմիր Գրիգորյանը հիշեցրեց, որ նպատակն է երաժշտական մշակույթի լավագույն նմուշներն ամեն երկուշաբթի ներկայացնել հանդիսատեսին (հունվարի 22-ին սկիզբ դրված ավանդույթը կավարտվի ապրիլին): Կոմիտաս կոնսերվատորիայի դասախոս, միջոցառումների անփոփոխ վարող Ռաֆայել Հակոբյանը հավելեց, որ ֆրանսիական երաժշտությանը նվիրված երկրորդ համերգը տեղի կունենա մարտի 8-ին, ժամը 12-ին: Այս անգամ, համերգը բացեց միջազգային 6 մրցույթների մասնակից, Վան Կլիբեռնի անվան մրցույթի դափնեկիր (1993 թ.) դաշնակահար Արմեն Բաբախանյանը: Վերջինս էլ Դեբյուսիի ստեղծագործությամբ սկսեց համերգը, ապա կատարեց «Վարդ եւ սեր» ֆրանսիական երգի իր մշակումը: Ունկնդիրը իրազեկ դարձավ նրա առաջիկա անելիքներին, որոնք կապված են տաղանդավոր երեխաների համար դաշնամուրային դպրոց բացելու հետ: Հանդիպումից հետո համերգը շարունակվեց: Յ. Ս.

ՓԱՐԻԶ

Ցուցադրվեց «Հայի հիշողությունը»

Ֆրանսիայի հեռուստատեսությամբ փետրվարի 28-ին ցուցադրվեց Ժակ Քեբաղյանի «Հայի հիշողություն» վավերագրական ժապավենը: Դա երկժամանոց պատմություն է Արեւմտահայաստանում եւ Օսմանյան կայսրության այլ շրջաններում 1915 թ. Մեծ եղեռնից հրաշքով փրկված հայերի մասին: Նրանցից շատերը հասան Ֆրանսիա եւ ի վերջո մասնակից դարձան այդ երկրի կյանքին: Քեբաղյանի ֆիլմի շնորհիվ օտար հանդիսատեսը կամաց-կամաց հայերի ցեղասպանության մանրամասնություններին է ծանոթանում այն տասնյակների ու պատիկների պատմությունների շնորհիվ, որոնք 1915-ին հազիվ 10 տարեկան են եղել (ֆիլմը նկարահանվել է 1983 թ.): Սարսափ ու պատմության կողմից հանիրավի անտեսված հայի հիշողության մասին է այդ վավերագրական ժապավենը, որը նախկինում երբեւէ հայ համայնքից դուրս չէր ցուցադրվել, չնայած իր մեծ կարեւորությանը, այս առիթով գրում է Փարիզի «Լիբերասիոն» թերթը: Ֆիլմում ուրվագծվում է վերապրողներից ոմանց կյանքի ուղին առաջին աշխարհամարտին նախորդած տարիներից սկսած: Այն ժամանակ Արեւմտահայաստանում եւ այլուր ապրող հայ մանուկների ճակատագրում կտրուկ բեկում տեղի ունեցավ Օսմանյան կայսրության անկման, Բրեստ-Լիտովսկի հաշտության կնքման, հույն-թուրքական պատերազմի, խորհրդային իշխանության հաստատման եւ այլ իրադարձությունների հետեւանքով: 1926-ին Սարսելի նավահանգստում ափ իջած տասնյակ հազարավոր գաղթական հայերից շատերը երկրորդ աշխարհամարտի տարիներին Ֆրանսիայում մասնակցեցին Դիմադրության շարժմանը, դարձան երկրի անձնվեր պաշտպաններ, շատերն էլ մեկնեցին Խորհրդային Հայաստան: Ֆրանսահայերից յուրաքանչյուրն ունի իր ուրույն ճակատագիրը, չի մոռանում անցյալը եւ գաղթական դառնալու պահին իրենց անձնագրերի վրա թուրք պաշտոնյաների արած «առանց վերադարձի իրավունքի» մակագրությունը:

Պ. Բ.

Քլինթոններին նվիրված վեպը մեծ հաջողություն ունի

ԱՄՆ-ում լույս է տեսել Բիլ եւ Հիլարի Քլինթոնների կյանքին նվիրված «Նախնական գույներ» խառնախարան վեպը, որի հեղինակի անունն անհայտ է: Գործողությունը տեղի է ունենում 1992-ի նախագահական ընտրարշավի ժամանակ: Վեպի հերոսը ԱՄՆ-ի հարավային նահանգներից մեկի նահանգապետն է, որն առնվազն երազում է Սպիտակ տան նստավայրում...

...ռազում է նախագահականությանը, իշխանության եւ կանանց մասին: Նրա միահեծման կինը գտնում է առնասնոր... [illegible]

...վեպի հեղինակը կարող է լինել Քլինթոնների մտերիմներից մեկը: Առավել հավանականն հեղինակ է համարվում «Նյուսուիք» ամսագրում Ջո Քլայնը: Բնականաբար գործում գլխավոր..., փորձում է Մայք Նիկոլսի... [illegible]

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ մարզական

ՀՈԲԵԼՅԱՆ

Վեց տասնամյակ ֆուտբոլում

Ղազարոս Թևինեցյանը 80 տարեկան

Ղազարոս Թևինեցյան։ Ավելի քան վեց տասնամյակ նա ֆուտբոլում է։ Կանգնած լինելով հայկական ֆուտբոլի ակունքների մոտ, այս կայտառ տղամարդը մեծ ավանդ է ներդրել նրա սկզբնավորման, հասունացման և առնականացման համար։ Բավական է ասել, որ նրա սաներից 40-ը ԽՍՀՄ սպորտի վարպետներ են, որոնցից Յարություն Քեհեյանը կրում է ԽՍՀՄ վաստակավոր վարպետի, իսկ Հովհաննես Զանազանյանը, Արմեն Սարգսյանն ու Խորեն Հովհաննիսյանը՝ միջազգային կարգի սպորտի վարպետի բարձր կոչումը։

Ծանր է եղել Ղազարոս Թևինեցյանի մանկությունը։ Ծնվել է 1916 թվականին Անատոլիայի Բուլղուր փոքրիկ քաղաքում, Միջերկրականի ափին։ Երեք տարեկան հասակից մնացել է որբ։ Նրան և քրոջը՝ Շաղնարին, մեծացրել է մայրը՝ Նեկսար մայրիկը, որն ապրեց հարյուր տարուց ավելի։

1919-ին Թևինեցյանների փոքրիկ ընտանիքը գաղթում է Հունաստան, 1932 թվականի հունվարին՝ Խորհրդային Հայաստան։ Ղազարոսն այստեղ էլ սկսում է ֆուտբոլ խաղալ։ 1936 թվականին նրան հրավիրում են Երևանի «Սպարտակ», որը մեկ տարի անց իրավունք է ստանում մասնակցել ԽՍՀՄ ֆուտբոլի «Բ» խմբի առաջնությանը։ Դրանից մեկ տարի առաջ Հայաստանի հավաքականը մասնակցել էր Թբիլիսիում կայացած Անդրկովկասի առաջնությանը։ Հենց այդ առաջնության ժամանակ էլ առաջին անգամ հանդիպեցին և մտերմացան Հայաստանի հավաքականի 19-ամյա դարպասապահ Թևինեցյանն ու Վրաստանի հավաքականի 21-ամյա կենտրոնական հարձակվող Բորիս Պայճաձեն։ Այդ առաջին հանդիպումը վերածվեց երկու մարզիկների մեծ բարեկամության, որը շարունակվեց մինչև վրաց ֆուտբոլիստի մահը։ Ամեն անգամ այցելելով Երևան, Բորիս Պայճաձեն, որը խորհրդային ֆուտբոլի ամենանշանավոր դեմքերից մեկն էր, անպայման հյուրընկալվում էր իր վաղեմի բարեկամի հարկի տակ։ Սկսվեց Հայրենական մեծ պատերազմը։ Ղազարոս Թևինեցյանը դարձավ 89-րդ հայկական դիվիզիայի շարքային։ Գերագույն գլխավոր հրամանատարի հրամանով գործող բանակից սկսեցին ետ կանչել առանձին մարզիկներին, որոնք մասնակցում էին ամենատարբեր մակարդակի սպորտային միջոցառումների։ Սևապղոխի մի մրցելույթի համար Երևան գործուղվեց 89-րդ դիվիզիայի ֆուտբոլի թիմը, որի կազմում էր նաև Ղազարոս Թևինեցյանը։ 1942 թվականի մայիսի 5-ին Երևանի «Սպարտակ» ստադիոնում մեկնարկեց Անդրկովկասյան ռազմաճակատը ներկայացնող թիմերի առաջնությունը։ Չեմպիոնի կոչումը նվաճեց 89-րդ դիվիզիայի թիմը։ 65-րդ բանակի հրամանատար, գեներալ Ռեմիզովը հաղթողի գավաթը հանձնեց թիմի ավագ Ղազարոս Թևինեցյանին։ Վերջինս էլ իր հերթին այն փոխանցեց 89-րդ դիվիզիայի հրամանատար, գնդապետ Անդրանիկ Սարգսյանին։ Մեկ ամիս անց հայ բանակայինների թիմը հյուրընկալվեց Թբիլիսիի «Դինամոյին», որը կարողացել էր պահպանել իր մարտական կազմը։ Ընկերական այդ հանդիպումն ավարտվեց ոչ-ոքի՝ 1-1։ Խաղից ստացված ողջ եկամուտը, շուրջ 70 հազար ռուբլի, ֆուտբոլիստները փոխանցեցին Պաշտպանության ֆոնդին։ Պատերազմից հետո Ղազարոս Թևինեցյանը կրկին վերադարձավ հարազատ ակումբ, դառնալով Երևանի «Սպարտակի» խաղացող մարզիչը։ 1946-ին Խորհրդային Միության առաջնությունում Հայաստանը պետք է ներկայացներ կամ Երևանի «Դինամոն» կամ «Սպարտակը»։ Մրցումները սկսվելուց առաջ այդ թիմերը ստուգողական հանդիպում անցկացրին։ Հաղթողը պետք է մասնակցեր երկրի առաջնությանը։ Հաղթեց «Սպարտակը»։ Բայց նրան վիճակված չէր հանդես գալ ԽՍՀՄ առաջնությունում։ Շտապ կարգով, ի հաշիվ «Սպարտակի» լավագույն ֆուտբոլիստների, սկսեցին ուժեղացնել «Դինամոն»։ Դա վերևից եկող կարգադրություն էր։ Դե, հասկանալի էր։ Այն ժամանակվա Խորհրդային Միության ներքին գործերի ամենազոր նախարարը հովանավորում էր «Դինամո» ակումբին և ամբողջ երկրով մեկ նման քանությունների շնորհիվ ուժեղացնում էր իր սիրած դինամոյական թիմերը՝ բոլոր մարզաձևերում։

Ղազարոս Թևինեցյանը հրաժարվեց հագնել «Դինամոյի» համազգեստը, գերադասեց ընդհանրապես վերջ տալ ֆուտբոլ խաղալուն և ամբողջովին նվիրվեց մարզչական գործին։ Նա ստեղծեց նոր թիմ՝ «Նաիրի»։ Հենց այս թիմում են իրենց առաջին ֆուտբոլային քայլերն արել Սամվել Սևոյանցյանն ու Հրաչյա Խաչմանուկյանը, Եղվարդ Վարդանյանն ու Հովհաննես Աբրահամյանը, Սեմյոն Իսրայելյանը, Էռնեստ Հովսեփյանը, Յուրի Սերոբյանը, Լևոն Միրոնյանը և ուրիշներ, որոնցից շատերը հետագայում դարձան Հայաստանի լավագույն թիմի՝ «Սպարտակի» խաղացողներ։ Իր ողջ գիտակցական կյանքը Ղազարոս Թևինեցյանը, որն այսօր 80 տարեկան է, նվիրել է հայկական ֆուտբոլին։ Որպես հմուտ կազմակերպչի, նրան են հանձնարարել ստեղծել ֆուտբոլային թիմեր։ Երևանի «Սպարտակը», «Նաիրին», «Պիոներիկը», Կապանի «Լեռնագործը» իրենց ստեղծմամբ մեծապես պարտական են Ղազարոս Թևինեցյանին։ Իր կյանքի զգալի մասը Ղազարոս Թևինեցյանը նվիրել է պատանեկան ֆուտբոլին։ Ուղիղ երեսուն տարի առաջ ձեռնամուխ լինելով «Արարատ» վարպետ թիմին կից նախապատրաստական խմբի կազմակերպմանը, նա տարիներ շարունակ ղեկավարեց այդ կոլեկտիվը և հանրապետության լավագույն թիմին տվեց երկու տասնյակից ավելի ֆուտբոլիստներ։ Բավական է ասել, որ «Արարատ-73»-ի կազմում հանդես էին գալիս Ղազարոս Թևինեցյանի յոթ սաներ՝ Հովհաննես Զանազանյանը, Ալեքսանդր Կովալենկոն, Արմեն Սարգսյանը, Նորայր Մեսրոպյանը, Սուրեն Մարտիրոսյանը, Նազար Պետրոսյանը, Սանասար Գևորգյանը։ Հետագայում «Արարատ» եկան Թևինեցյանի ևս մի քանի սաներ՝ Խորեն Հովհաննիսյանը, Սամվել Պետրոսյանը, Սամվել Ղարաքոզյանը, Արամ Փարսադանյանը։ 1974 թվականին նա ճանաչվել է Խորհրդային Միության պատանիների լավագույն մարզիչը և արժանացել է հատուկ կրծքանշանի։

Ասում են, մարզիչը շարունակվում է իր սաների մեջ։ Ղազարոս Թևինեցյանի սաներից շատերն իրենք են դարձել մարզիչներ։ Ըստ էության, այսօր հանրապետության լավագույն թիմերում խաղում են նրա «ֆուտբոլային թոռները»։ Ուրեմն, իզուր չեն անցել ապրած տարիները...

ԼԵՎՈՆ ԱԶՐՈՅԱՆ

Ղազարոս Թևինեցյանը և Ալյոշա Աբրահամյանը

ՇԱԽՄԱՏ

Մեկ մրցաշար... 10 հաղթող

ԶԱԶԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

Ֆրանսիայի Կանն քաղաքում ավարտված շախմատի խոշոր փառատոնի գլխավոր մրցաշարում ամենաբարձր արդյունքը՝ 9 հնարավորից 6,5 միավոր, ցույց տվեցին միանգամից տասը շախմատիստներ։ Լրացուցիչ ցուցանիշներով առաջին մրցանակը շնորհվեց ղազախստանցի գրոսմայստեր Վլադիսլավ Տկաչևին։

Հայաստանի ղեկավարներից ամենից հաջող խաղաց Աշոտ Անաստասյանը, որը վաստակեց 6 միավոր։ Սմբատ Լպուտյանը հավաքեց 5,5, Արտաշես Մինասյանը և Մելիքսեթ Խաչիյանը՝ 5-ական, Լևոն Արոնյանը՝ 4,5 միավոր։ Զուգահեռ անցկացված երկրորդ մրցաշարում Հրաչյա Թավադյանը վաստակեց 6,5 միավոր և գրավեց երրորդ տեղը։

Երեքն էլ առաջատարների խմբում

Թեհրանում Իրանի, Քաթարի, Ադրբեջանի և Հայաստանի շախմատիստների մասնակցությամբ անցկացվող միջազգային մրցաշարի ավարտին մնացել է մեկ տուր։ Հայաստանի բոլոր երեք ներկայացուցիչները՝ Եղվարդ Մնացականյանը, Արսեն Եղիազարյանը, Անդրանիկ Մատիկոզյանը, 8 հնարավորից վաստակել են 5,5-ական միավոր և աղյուսակում բաժանում են երկրորդ-չորրորդ տեղերը։

ՖՈՒՏԲՈԼ

Գերմանական ֆուտբոլի երախտավորը վախճանվեց

Գերմանիայի հավաքականի նախկին գլխավոր մարզիչ, մեծահամբավ Հելմուտ Շյոնը, որի գլխավորությամբ Գերմանիայի հավաքականը 1974-ին հաղթելով Հոլանդիայի հավաքականին դարձավ աշխարհի չեմպիոն, 80 տարեկան հասակում վախճանվեց Վիսբադեն քաղաքում։ Հելմուտ Շյոնը շուրջ 15 տարի ղեկավարել է Գերմանիայի հավաքականը։ Այդ ժամանակահատվածը (1964–1978 թթ.) Գերմանիայի հավաքականի համար ոսկե դար է համարվում։ Հելմուտ Շյոնի գլխավորությամբ, որը երբեք չէր բաժանվում իր գլխարկից, Գերմանիայի հավաքականը 1966-ին դարձավ աշխարհի փոխչեմպիոն, 1970-ին՝ աշխարհի առաջնության երրորդ մրցանակակիր, 1972-ին՝ Եվրոպայի չեմպիոն, 1974-ին՝ աշխարհի չեմպիոն, 1976-ին՝ Եվրոպայի փոխչեմպիոն։

Հելմուտ Շյոնը ծնվել է 1915 թ. սեպտեմբերի 15-ին։ Նրա գլխավորությամբ Դրեզդեն թիմը 1943 և 1944 թթ. դարձել է Գերմանիայի չեմպիոն։ Հելմուտ Շյոնը հարձակվող էր և 16 անգամ խաղալով Գերմանիայի հավաքականում, աչքի է ընկել աննախադեպ արդյունավետությամբ, խփելով 17 գոլ։ Հելմուտ Շյոնն աշխարհի ֆուտբոլային ուժեղագույն երկրներից մեկի՝ Գերմանիայի ֆուտբոլային երախտավորներից մեկն էր։

Առաջին մրցանակը Գորան Իվանիշևիչին

Միլանում ավարտվեց թենիսի խոշոր մրցաշարը, որի եզրափակիչում առաջին մրցանակը վիճարկեցին Գորան Իվանիշևիչը (Խորվաթիա) և բարսելոնյան օլիմպիադայի չեմպիոն Մարկ Ռոսեն (Շվեյցարիա)։ Հաղթեց Իվանիշևիչը։

Խրախուսեցին ոչ-ոքիի համար

Իսպանիայի գավաթի խաղարկության քառորդ եզրափակիչում 3-րդ դիվիզիոնը ներկայացնող «Նումանսիա» թիմը ոչ-ոքի՝ 2-2 հաշվով ավարտեց հանդիպումը տիտղոսակիր մրցակցի՝ «Բարսելոնի» հետ։ «Բարսելոնն», իհարկե, պատասխան խաղում հասավ իր նպատակին և դուրս եկավ հաջորդ փուլ, իսկ այնուհետև՝ նաև եզրափակիչ։ Սակայն «Նումանսիայի» մարզական սխրանքը անհետևանք չմնաց։ Ընկերություններից մեկը շտապեց 5 մլն պեսետ (40 հազար դոլլար) նվիրել ֆուտբոլային լայն շրջանակներին անհայտ «Նումանսիա» թիմին, որ վերջինիս խաղացողները Բարսելոնում կայանալիք պատասխան խաղում կրեն իրենց ընկերության զինանշանը։

ԳԱՎԱԹ 97

Արա Ադամյանի 4 գոլը

Հայաստանի ֆուտբոլային նոր մրցաշրջանը սկսվեց հանրապետության գավաթի խաղարկության 1/8-րդ եզրափակչի հանդիպումներով։ Թիմերի միջև առաջին հանդիպումներում արձանագրված արդյունքներն արդեն նախանշում են, թե ովքեր են դուրս գալու քառորդ եզրափակիչ, քանի որ ոչինչ անակնկալ չգրանցվեց։ Գյումրիի «Շիրակը», որը Վանաձորում հյուրընկալվել էր տեղի «Աստղ» թիմին, 5 անպատասխան գնդակ ուղարկեց վերջինիս դարպասը, փաստորեն վճռելով հաջորդ փուլ անցնելու խնդիրը։ Ընդ որում, 4 գոլի հեղինակ դարձավ Արագածից կրկին հարազատ ակումբ վերադարձած Արա Ադամյանը։ Հիշեցնենք, որ այս տաղանդավոր ֆուտբոլիստը «Արագածի» կազմում բարձրագույն խմբի առաջնության առաջին շրջանում դարձել է 14 գոլի հեղինակ և ռմբարկուների ցուցակում ընդամենը 1 գոլով է զիջում առաջատարին՝ Տիգրան Եսայանին։ Ի դեպ, նոր մրցաշրջանի պաշտոնական առաջին իսկ խաղում արդյունավետությամբ աչքի ընկավ նաև Տիգրան Եսայանը, որը դարձավ 2 գոլի հեղինակ։ Երևանի «Երևանը» 6-0 հաշվով հաղթեց Երևանի «Արաբկիրին» և այստեղ էլ պատասխան խաղից առաջ ամեն ինչ պարզ է։ Կապանում մեծ հետաքրքրություն առաջացրեց «Կապան-81»-ի և «Արարատի» մրցավեճը։ Ամեն ինչ արվել էր դաշտը տեսքի բերելու համար։ Խաղին ներկա էին շուրջ 15 հազար ֆուտբոլասերներ։ Դա արդեն ռեկորդ է և ուրախացնող հանգամանք։ «Կապան-81»-ի կազմում խաղադաշտ դուրս եկան ռուսաստանցի երեք լեգեոներներ Յուրի Ժեղալովի գլխավորությամբ։ Տեղի մարզասերները բուռն կերպով աջակցում էին իրենց նորաստեղծ թիմին։ Առաջին կեսն ավարտվեց 0-0։ Միայն 68-րդ րոպեին անհամեմատ փորձառու արարատցիներին հաջողվեց բացել խաղի հաշիվը։ 11 մետրանոցն անվրեպ իրացրեց Արա Նիգոյանը։ 80-րդ րոպեին Ռազմիկ Գրիգորյանը հաշիվը կրկնապատկեց։ «Արարատը» հաղթեց 2-0 հաշվով։ Միաժամանակ պետք է նշել, որ «Արարատից» 3 ֆուտբոլիստներ՝ Ա. Քոչարյանը, Ս. Արզումանյանը և Ա. Շահգելդյանը արժանացան դեղին քարտի։ «Կապան-81»-ից զգուշացվեց նաև Ս. Մովսիսյանը։ Սա վկայում է, որ մեր ֆուտբոլիստները շարունակում են իրենց անվայել պահել խաղադաշտում։ Երևանի «Նաիրին», որը պետք է մրցեր «Ղարաբաղի» հետ, հրաժարվեց գավաթի խաղարկությունից։ Քանի որ Գյումրիում խաղադաշտերը պատրաստ չեն և եղանակն էլ նպաստավոր չէ, ուստի «Արագածը» Երևանի «Փյունիկին» երեկ հյուրընկալվեց Արմավիրում։ Խաղն անցավ «Փյունիկի» բացահայտ առավելությամբ (4–0), ընդ որում բացակայում էին Վ. Մինասյանը, Վ. Ալեքսանյանը, Ս. Պողոսյանը...

1/8 եզրափակչի առաջին հանդիպումների արդյունքները

«ԿԱՊԱՆ-81»—«ԱՐԱՐԱՏ»	0-2
(Ա. Նիգոյան, Ռ. Գրիգորյան)	
«ՆԱԻՐԻ»—«ՂԱՐԱԲԱՂ»	-:+
(հրաժարվել է մրցաշարից)	
«ՑԵՄԵՆՏ»—«ԱԶՆԱՎՈՒՐ»	6-1
«ԱՐԱԳԱԾ»—«ՓՅՈՒՆԻԿ»	0-4
(Գ. Հովհաննիսյան-2, Ա. Զանազանյան, Ա. Ալեքսանյան)	
«ԿՈՏԱՅՔ»—ՀՄՄ	5-1
«ԶԱՆԳԵԶՈՒՐ»—«ՎԱՆ»	0-3
(Ա. Սահակյան, Ա. Հովսեփյան, Գ. Միրոնյան)	
«ԱՐԱԲԿԻՐ»—«ԵՐԵՎԱՆ»	0-6
(Ա. Մինասյան, Ա. Կարապետյան-2, Ա. Սեմյան, Տ. Եսայան-2)	
«ԱՍՏՂ»—«ՇԻՐԱԿ»	0-5
(Արա Ադամյան-4, Ա. Պետրոսյան)	

Պատասխան հանդիպումները կկայանան մարտի 6-ին և 7-ին։

200 շիշ գինի առաջին գոլի հեղինակին

Ռուսաստանի ֆուտբոլի բարձրագույն խմբի 5-րդ առաջնությունը սկսվեց անակնկալով։ Փոխչեմպիոն Մոսկվայի «Լոկոմոտիվը», սեփական հարկի տակ ունենալով բացահայտ առավելություն, չկարողացավ կոտրել բարձրագույն խմբի նորեկի՝ Տոլյատիի «Լադայի» համառ դիմադրությունը։ Միայն 2 անգամ Սարգիս Հովհաննիսյանի հարվածներից հետո գնդակը ետ մղվեց դարպասաձողից։ Հանդիպումն ավարտվեց ոչ-ոքի՝ 0–0։ Ռուսաստանի չեմպիոն «Սպարտակ-Ալանիան» Վլադիկավկազում մեծ դժվարությամբ հաղթեց «Կրիլյա Սովետովին» (1–0)։ Ռուսաստանի 5-րդ առաջնության առաջին գոլի հեղինակը դարձավ Նովոռոսիյսկի «Չեռնոմորեցի» խաղացող Վալերի Մասալիտինը։ Նրան որպես հատուկ մրցանակ Ֆրանսիայի գինեգործական ընկերության կողմից հանձնվեց 200 շիշ «Բորդո» տեսակի ընտիր գինի։ «Չեռնոմորեցը», որի կազմում հաջողությամբ է հանդես գալիս «Արարատի» նախկին խաղացող Արմայիս Եպիսկոպոսյանը, 1–0 հաշվով հաղթեց «Տեքստիլշչիկին»։

Այլ հանդիպումների արդյունքները.

«Ռոտոր» (Վոլգոգրադ)-ՑՍԿԱ	2-0
«Բալթիկա» (Կալինինգրադ)-«Լոկոմոտիվ» (Նիժնի Նովգորոդ)	1-3
«Ռոստսելմաշ» (Դոնի Ռոստով)-«Դինամո» (Մոսկվա)	1-2
«Զենիթ» (Սանկտ Պետերբուրգ)-«Կամազ» (Նաբերեժնիե Չելնի)	2-1
«Տորպեդո» (Մոսկվա)-«Ուրալմաշ» (Եկատերինբուրգ)	1-1

Ռուսաստանի բազմակի չեմպիոն Մոսկվայի «Սպարտակը» առաջին տուրում խաղից ազատ էր, քանի որ վաղը Չեմպիոնների լիգայի քառորդ եզրափակչի առաջին խաղում ուժերը չափելու է Ֆրանսիայի «Նանտ» թիմի հետ։ Մոսկվայի «Դինամոն», որը Գավաթակիրների գավաթի խաղարկությունում հաղթել էր Երևանի «Արարատին», նույնպես դուրս է եկել քառորդ եզրափակիչ, որտեղ մրցակիցը լինելու է Վիեննայի «Ռապիդը»։ Վերջինս Ավստրիայի առաջնության միանձնյա առաջատարն է։

Բաժինը վարում է ԱՐՄԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Օրվա հեռագրով

ՄԵՐՁԱՎՈՐ ԱՐԵՎԵԼՔ

Ահաբեկչությունները կվիժեցնեն արդյոք խաղաղության գործընթացը Իսրայելում

Այս, ինչպես և նախորդ կիրակի՝ փետրվարի 25-ին, Երուսաղեմի կենտրոնում «Համաս» մահմեդական կազմակերպության անձնասպան ահաբեկչի կողմից նույն թիվ 18 երթուղու ավտոբուսն է պայթեցվել: Սակայն այս անգամվա պայթյունն ավելի ուժգին է եղել, այդ պատճառով էլ ավտոբուսի մեջ եղած բոլոր 17 ուղևորներն էլ զոհվել են: Բացի այդ կանգառում 2 հոգի է զոհվել և 5 հոգի էլ վիրավորվել են: Մի ընտանիք, թիվ 18 ավտոբուսում 2 զոհ է տվել արդեն, մեկին երեկ, մյուսին՝ նախորդ կիրակի: Պայթյունի տեղը արտասովոր է դարձել, որտեղ մարդիկ զոհվածների մահը սգալու են գալիս: Նրանք մոմեր են վառում, խաղաղության գործընթացի մասին վիճում, վրեժխնդրություն պահանջում: Վարչապետ Շիմոն Պերեսն ասել է, որ Իսրայելը ահաբեկիչներին համընդհանուր պատերազմ է հայտարարում և աշխարհի որ կետում էլ լինի, ոչնչացնելու է նրանց: Նա հայտարարել է, որ ահաբեկիչների տները քանդվելու են: Պաղեստինցիների ղեկավար Յասեր Արաֆաթն էլ է հայտնել, որ անողոք պայքար է սկսում ահաբեկիչների դեմ: Նա «Համասի» գործողությունն աղետ է անվանել: Նրա հրամանագրով արգելվել է պաղեստինյան բոլոր զինյալ խմբավորումների գործողությունը:

Իսրայելի սահմանները փակ են: Զինված պահակախմբերը հսկում են Երուսաղեմի փողոցներն ու բոլոր կանգառները: Կիրակի երեկոյան իսրայելական զորքերը Հորդանանի արևմտյան ափին, Հեբրոնից ոչ հեռու գտնվող պաղեստինյան փախստականների ճամբարն են շրջապատել: Ենթադրվում է, որ վերջին 3 պայթյունների հեղինակ անձնասպան գրոհայինները հենց այդ ճամբարից են:

Գիշերը, 14-ից ճամբարի մինչև 60 տարեկան բոլոր տղամարդիկ, մոտավորապես 1000 հոգի, մի տեղ են հավաքվել:

Որոշ ժամանակ անց նրանց մեծամասնությունը ազատ է արձակվել:

Երկուշաբթի օրը Թել Ավիվի հանրախանութներից մեկում էլ է պայթյուն տեղի ունեցել: Զոհվել է 10, վիրավորվել 30 հոգի: Այդ պայթյունների արդյունքում Իսրայելի աջերի «Լիկուդ» կուսակցությունը, որի առաջիկա ընտրություններում հաղթանակ տանելու հավանականությունը քիչ էր, այսօր հաղթելու շատ մեծ հնարավորություններ ունի, իսկ վարչապետ Շիմոն Պերեսի «Ավոդա» («Աշխատանքի») կուսակցությունը երկրորդ տեղում է:

Երկուշաբթի օրը Իսրայելը հետաձգել է բանակցությունները Սիրիայի հետ: Այդ բանակցություններն անց էին կացվելու Վաշինգտոնում: Դրանք նախատեսված էր անցկացնել «հող խաղաղության դիմաց» սկզբունքով: Համաձայն այդ սկզբունքի, Իսրայելը պատրաստվում էր հանձնել Գոլանի բարձունքների մի մասը կամ բոլոր բարձունքները հանուն Սիրիայի հետ խաղաղություն հաստատելու: Միացյալ Նահանգներում Իսրայելի դեսպանատան խոսնակն ասել է, որ Իսրայելի պատվիրակությունը մնալու է Վաշինգտոնում, տեսնելու համար, թե արդյոք մոտ ապագայում հնարավո՞ր է լինելու վերսկսել բանակցությունները:

ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Աջերի հաղթանակը Իսպանիայում. Սոցիալիստները ձանձրացրել էին իսպանացիներին

14 տարի իշխելուց հետո Գոնզալեսի կուսակցությունը դարձավ ընդդիմադիր

Կիրակի օրը Իսպանիայում կայացած խորհրդարանական ընտրություններում, ինչպես և սպասվում էր, աջ ցենտրիստական Ժողովրդական կուսակցությունն է հաղթանակ տարել: Համարյա 14 տարի իշխելուց հետո Ֆելիպե Գոնզալեսի սոցիալիստական կուսակցությունը կառավարության հետ կապված բազմաթիվ սկանդալների ու եվրոպական չափանիշներով գործազրկության չափազանց բարձր մակարդակի պատճառով այժմ ընդդիմադիր է դարձել: Բասկ անջատողականների դեմ ոստիկանության կողմից ահաբեկչական գաղտնի գործողություններ կիրառելու մեղադրանքի հետ կապված սկանդալն էլ է սոցիալիստների վարկի վրա ազդել: Խորհրդարանում մեծամասնություն ունենալու համար, սակայն, Իսպանիայի Ժողովրդական կուսակցությանը 20 ձայն է պակասում: Այդ պատճառով էլ հաղթանակած կուսակցությունը փոքր, այսինքն տեղական ազգայնական կուսակցությունների հետ պետք է դաշինք կազմի, որոնք Կատալոնիան և Կանարյան կղզիներն են ներկայացնում: Սակայն այդ աջ կուսակցություններին փախեցնում է Ժողովրդական կուսակցության ցենտրիստական լինելը և նրանք հայտարարել են, թե մի պայմանով միայն համաձայն կլինեն դաշինքի, որ Իսպանիայի վարչապետ ոչ թե Ժողովրդական կուսակցության առաջնորդ Խոսե Մարիա Ազնարը, այլ մեկ ուրիշը դառնա: Զանգվածային լրատվության միջոցների վերջին հաղորդագրության համաձայն, Ազնարը որոշել է «Կոնվերգենցիա և միություն» կուսակցության հետ կոալիցիոն կառավարություն կազմել: Իսպանիայի Ժողովրդական կուսակցության ներկայացուցիչը կոմունիստների կողմից գլխավորած «Միավորված ձախ կոալիցիայի» հետ դաշինք կազմելու հնարավորությունը բացառել է: Ընտրություններից առաջ մեկնաբանները կարծում էին, թե սոցիալիստները ձայների շատ ավելի մեծ տարբերությամբ կպարտվեն, սակայն վերջին պահին ընտրողների մի մասը, ըստ երևույթին վախենալով, որ նեոֆաշիստները կարող են վերադառնալ, սոցիալիստների օգտին են քվեարկել: Իսպանացիները դեռ լավ են հիշում 1939-ից 1975 թվականներն ընկած ժամանակաշրջանը, երբ երկիրը գեներալ Ֆրանկոն էր ղեկավարում: Սոցիալիստական կուսակցությունն իր օգտին էր խաղարկում այդ վախը: Օգտագործում էր նա նաև ժողովրդի երկյուղն այն կապակցությամբ, որ գալով իշխանության գլուխ՝ Ազնարի կուսակցությունը բյուջեի պակասորդը կրճատելու համար կկրճատի սոցիալական նպաստների չափերը: Այդ պատճառով էլ, քանի որ հաջորդ ընտրությունները հնարավոր է, որ ընդամենը 2 տարի հետո կայանան, Ժողովրդական կուսակցությունը բյուջեի կրճատման և դեպի ազատ շուկա կողմնորոշված տնտեսական քաղաքականություն վարելիս շատ զգուշավոր պետք է լինի:

Ֆելիպե Գոնզալեսը

Սոցիալիստների առաջնորդ Ֆելիպե Գոնզալեսն այժմ էլ է մեծ ժողովրդականություն վայելում: Նրան հաջողվել է սոցիալիստական կուսակցության դոգմատիկ ժառանգությունից ազատվել, և նա որպես հմուտ տնտեսագետ է դրսևորվել: Նրա իշխանության օրոք Իսպանիային հաջողվել է Եվրամիության ու ՆԱՏՕ-ի լիիրավ անդամ դառնալ: Դեռ ավելին, ՆԱՏՕ-ի գլխավոր քարտուղարն էլ է այսօր իսպանական սոցիալիստ: Որոշ մեկնաբաններ կարծում են, որ 14 տարվա ընթացքում սոցիալիստներն ուղղակի ձանձրացրել էին իսպանացիներին, և նրանք նոր դեմքեր են ցանկացել տեսնել:

ԳՐԻԳՈՐ ԷՄԻՆ-ՏԵՐՅԱՆ

ՏԱՐԱՌՈՏ

Իրանը ծավալում է իր ազդեցությունը Բոսնիա-Հերցեգովինայում

Իրանը Բոսնիա-Հերցեգովինային առաջարկել է համատեղ դրամատուն ստեղծել, որպեսզի խթանվի Իրանի կապիտալների ներդրումը Բոսնիա-Հերցեգովինայում և Բոսնիայինը՝ Իրանում: Այդ առաջարկությունը Իրանի փոխնախագահ Հասան Հաբիբին Բոսնիայի վարչապետ Հասան Մուրատովիչին Թեհրանում տեղի ունեցող բանակցությունների ընթացքում է արել: Երկու գործիչներն էլ հայտարարել են, որ ցանկանում են զարգացնել կապերը տեխնիկայի ու մշակույթի բնագավառներում: Մուրատովիչն Իրանին կոչ է արել շարունակել աջակցել Բոսնիայի տնտեսության վերակառուցմանը: Բանակցություններն այն ժամանակ են տեղի ունենում, երբ ամերիկյան մամուլում հաղորդագրություններ են հայտնվել այն մասին, թե Բոսնիայի զինծառայողներն Իրանում իրենց ռազմական պատրաստություն են անցնում:

Լիբիան ու Իրանը պայքարում են դոլարի դեմ

Լիբիայում օտարերկրյա տարադրամի դեմ պայքար է ծավալվել: Այդ երկրի ղեկավար Մուամար Քադդաֆին իր հեռուստաելույթում նշել է, որ արտասահմանյան տարադրամի օգտագործումը Լիբիայում դավաճանություն կհամարվի: Նա զգուշացրել է, որ այսուհետև իր երկրում պետք է միայն լիբիական դինարն օգտագործվի, իսկ «այսպես կոչված դոլարը մեր թշնամու տարադրամն է», - ասել է Քադդաֆին: Շաբաթ օրը Թեհրանում 35 մարդ է ձերբակալվել տարադրամի անօրինական վաճառքով զբաղվելու մեղադրանքով: Թեհրանի ոստիկանությունը հաղորդել է, որ մեծ քանակությամբ տարադրամ է առգրավվել:

Չինաստանը հրապարակեց հրթիռի կործանման մանրամասները

Կիրակի օրը Չինաստանն առաջին անգամ հրապարակել է փետրվարի 15-ին հրթիռի արձակման ժամանակ տեղի ունեցած վթարի մանրամասները, հաստատելով, որ այն ժամանակ տեղի ունեցած պայթյունի հետևանքով 6 մարդ է զոհվել և 80 շենք է ավերվել: Չինաստանի կոմկուսի օրաթերթն ու այլ թերթեր 1 անգամ խոստովանել են, որ հրթիռի արձակումից անմիջապես հետո այն անկառավարելի է դարձել և ընկել է բնակեցված տարածք՝ հրդեհ առաջացնելով և թունավոր գազեր արտանետելով: Լրատվական միջոցները հայտնում են, որ վթարից հետո հրթիռների արձակումը դադարեցվել է, մինչդեռ նախատեսվում էր, որ այս տարի Չինաստանը 7 արբանյակ է ուղեծիր հանելու:

Նույնիսկ ամերիկուհիները տղամարդկանցից պակաս են վարձատրվում

Նույնիսկ ԱՄՆ-ում միևնույն աշխատանքի դիմաց տղամարդիկ և կանայք միատեսակ վարձատրություն չեն ստանում: Working Woman Magazine հանդեսի հրապարակած վիճակագրության համաձայն, անցյալ տարի ամերիկուհիները միևնույն աշխատանքի դիմաց վաստակել են տղամարդկանց աշխատավարձի 85-95 տոկոսը, իսկ ֆրանսուհիների համար այդ ցուցանիշը կազմում է 80 տոկոս: Նույն հետազոտության տվյալների համաձայն, կանայք հետզհետե ավելի փոքր արձակուրդ են վերցնում ծննդաբերելու և մանկիկներին խնամելու համար. աշխատանքային ամբողջ ստաժի ընթացքում մեկ կնոջ բացակայությունը 7 տարուց իջել է մոտ մեկ տարվա:

«ԷՐՄԻՏԵԺ»

Տեխասի բանտերը հյուրընկալ

Ամերիկյան բազմաթիվ նահանգներում բանտերը չեն բավականացնում: Մինչդեռ Տեխասը կարելի է համարել նավթի և բանտերի դրախտավայր: Նահանգային բանտերում տեղերի թիվը 5 տարում եռապատկվել է բանտային համակարգի նորացման ծրագրի շրջանակներում: Տեղական իշխանությունները մյուս նահանգներին առաջարկում են Տեխաս ուղարկել իրենց բանտարկյալներին: 11 նահանգներ արդեն այնտեղ են ուղարկել բազմաթիվ բանտարկյալների: Դա հարուցել է բանտարկյալների ընտանիքների դժգոհությունը, որոնք բողոքում են Տեխասի բանտերի հեռավորության և դրանց խիստ ռեժիմի առնչությամբ:

«ԷՐՄԻՏԵԺ»

ԱՄՆ-ում ևս ընդհատակյա աշխատանքը չի խրախուսվի

Ամերիկյան այն բոլոր ձեռնարկությունները, որոնք օգտագործում են ընդհատակյա ներգաղթյալների աշխատուժը, այսուհետև կզրկվեն հանրային պայմանագրերից: Նախագահ Բիլ Քլինթոնը վերջերս այս վճիռը կայացրեց ընդհատակյա ներգաղթի դեմ պայքարելու նպատակով: Այս հարցը հույժ կարևոր է ընտրարշավի ժամանակ, մասնավորապես Կալիֆոռնիայում, Տեխասում և Ֆլորիդայում:

«ԷՐՄԻՏԵԺ»

Բասկերի հերթական ռումբը պայթեց ոստիկանի ավտոմեքենայում

Իսպանիայի հյուսիսում գտնվող բասկերի նահանգում ավտոմեքենայի մեջ ռումբ է պայթել: Մի ոստիկան է սպանվել: Ոստիկանությունը հայտնում է, որ այդ ռումբը Իրուն քաղաքում ոստիկանական մեքենայի մեջ է թաքցված եղել: Ոստիկանը պայթյունից 2 ժամ հետո հիվանդանոցում է մահացել: Ոչ ոք պայթյունի համար պատասխանատվությունն իր վրա չի վերցրել, սակայն ենթադրվում է, որ պայթյունը բասկ անջատողականների ԷՏԱ կազմակերպության գործն է: BBC

ԱՅՍՔՍ

Միջազգային տուրիզմ
Հնդկաստան, Սիրիա, Կիպրոս, Եգիպտոս
և այլ երկրներ

Ավիատոմսերի վաճառք
Սանկտ Պետերբուրգ, Եկատերինբուրգ, Նովոսիբիրսկ,
Մոսկվա, Ռոստով, Ալմաթի, Սոչի, Խարկով, Կրասնոդար
և ԱՊՀ 30-ից ավելի քաղաքներ, Դուբայ, Փարիզ,
Աթենք, Բեյրութ, Թեհրան, Հալեպ, Ամստերդամ, Սոֆիա

ԱՅՍՔՍ-Ի ԱՇԽԱՏԱԿԻՑՆԵՐԸ ՁԵԶ ԿՕԳՆԵՆ ԲԵՌՆԵՐԻ ՓՈԽԱԴՐՈՒՄ ԲՈԼՈՐ ՈՒՂՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՎ

Երևան, Պուշկինի փ. 43/ա, հեռ. 53-69-44, 52-15-64

Անվճար տեղեկություններ Հայաստանում գործող ձեռնարկությունների *առաջարկի* և *պահանջարկի* մասին հեռախոսով: Զանգահարել 589167, 581351 «Սփյուռ»:

«Պարբերական» հրատարակչություն-տպարան, Երևան 23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 2052 Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրված է տպագրության՝ 4. 03. 1996 Գինը՝ 75 դրամ

digitised by A.R.A.R.@